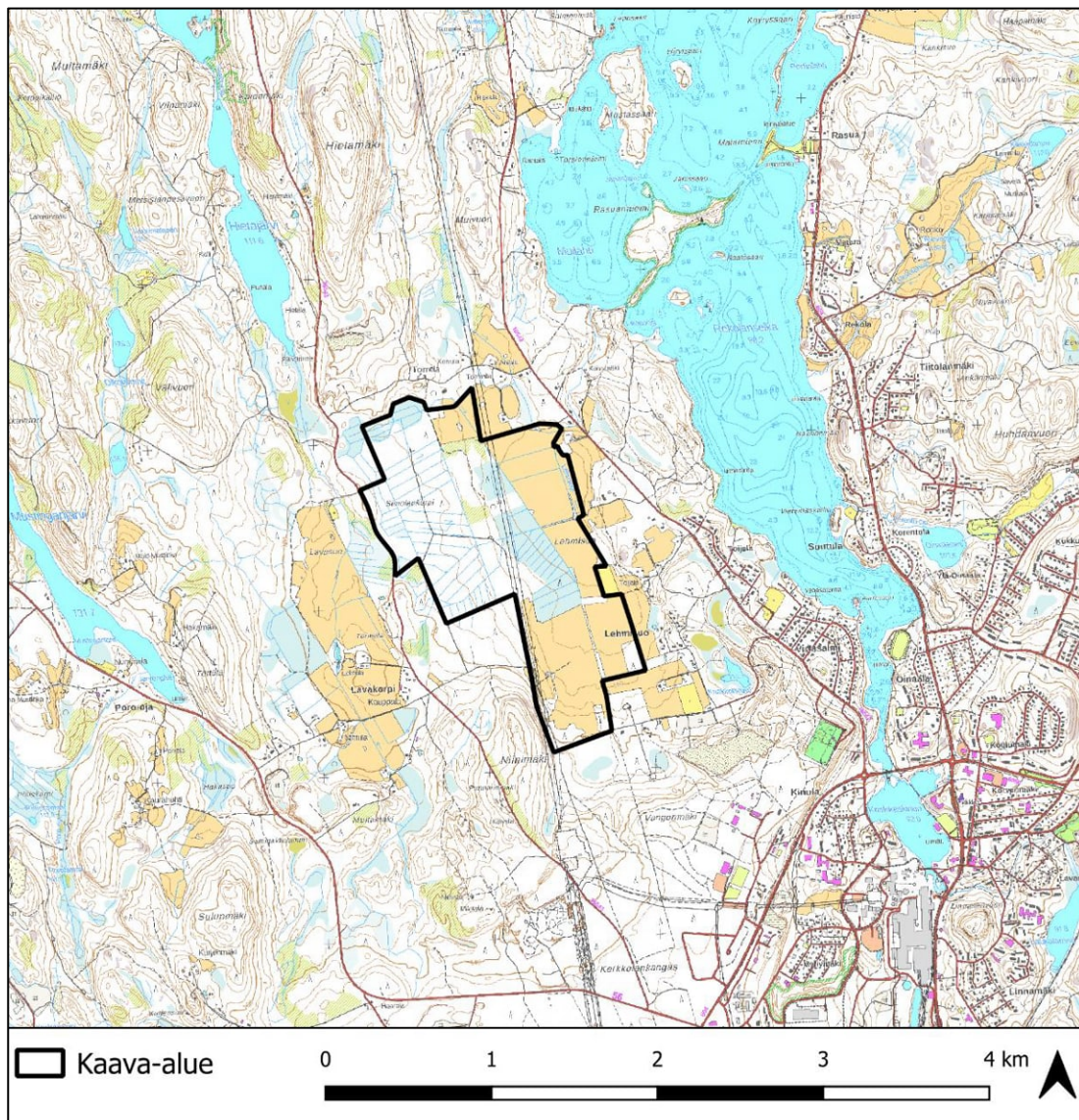

Kerkkolan aurinkovoimahanke osayleiskaava

Jämsän kaupunki

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA 28.11.2024

OAS päivitetty 6.2.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1	OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (OAS).....	3
2	SUUNNITTELUALUE	3
3	SUUNNITTELUN TAVOITTEET	4
4	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	5
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	5
4.2	Maakuntakaava	6
4.3	Yleis- ja asemakaavat	8
4.4	Muut maankäyttöä ohjaavat suunnitelmat	12
5	LAADITTAVAT SELVITYKSET.....	13
6	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	13
7	OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN	13
7.1	Osalliset	13
7.2	Viranomaisyhteistyö.....	15
7.3	Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen	15
7.4	Valitusmenettely	16
8	TAVOITEAIKATAULU	16
9	YHTEYSTIEDOT	16

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Alueidenkäyttölain (AKL) 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtäville kaavatyön aloitusvaiheessa. Osalliset voivat lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

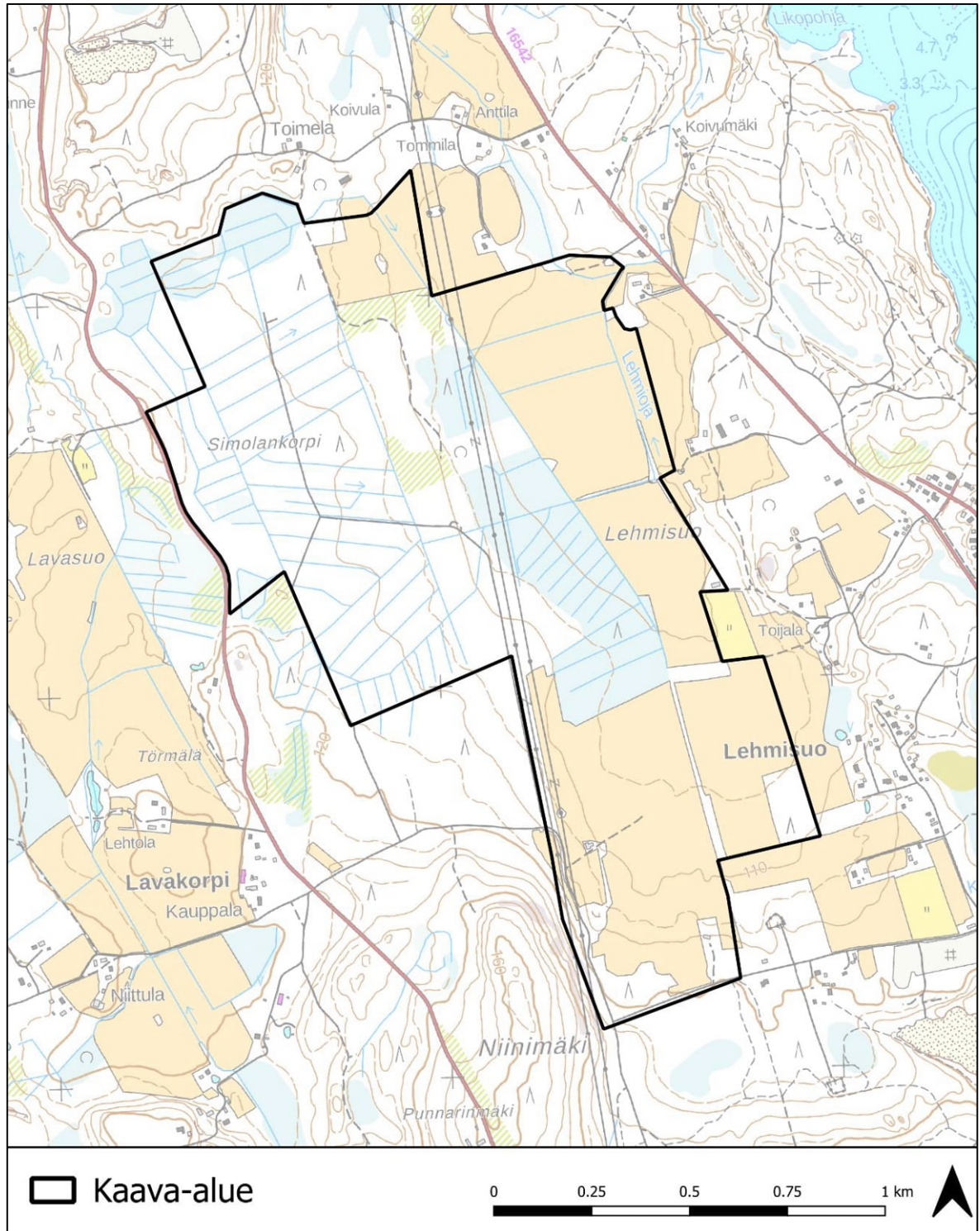
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, mitä on suunnitteilla ja missä, ketkä ovat kaavatyön osalliset, milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa, arvioitu aikataulu, suunnittelutyön lähtökohdat, tavoitteet ja työn aikana tehtävät selvitykset sekä vaikutusten arvioinnit.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) tarkennetaan tarvittaessa kaavatyön edetessä.

Hankkeesta tehdyn YVA-tarveharkinnan päätöksen (KESELY/733/2024, 14.6.2024) perusteella hankkeeseen ei sovelleta YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

2 Suunnittelualue

Suunnittelualue, joka on myös alustava kaava-alue, sijaitsee Jämsän kaupungin keskustasta noin 6,5 km luoteeseen. Kaavoitettavan alueen ala on noin 181 hehtaaria. Kaava-alueesta noin puolet on peltoa ja puolet talousmetsää. Kaava-alue sijoittuu yhteensä 9 kiinteistön alueelle. Hankkeesta vastaava on tehnyt maanvuokraussopimukset paikallisten maanomistajien kanssa.

Kuva 2.1 Kaavan valmisteluvaiheessa tarkennettu kaava-alue, jolla sijaitsevista kiinteistöistä on solmittu sitovat vuokrasopimukset.

3 Suunnittelun tavoitteet

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee aurinkoenergian tuotantoaluetta Jämsän Kerkkolaan. Neoen Renewables Finland Oy perustaa hanketta varten hankeyhtiön, jonka se omistaa kokonaisuudessaan ja jonka nimissä hanke toteutetaan.

Hankkeessa suunnitellaan noin 150 megawatin (MWp) teollisen mittakaavan aurinkovoimahan-
ketta noin 181 hehtaarin alueelle, josta paneelien ja sähköasema-alueen kattama tuotantoalueen
osuus on noin 165 hehtaaria. Verkkoon liitynnälle on tällä hetkellä olemassa kaksi vaihtoehtoa.
Ensimmäinen vaihtoehto (VE1) on liittyminen UPM:n voimajohtoihin ja toinen (VE2) Fingridin Toi-
vilan sähköasemalle. Molemmissa vaihtoehtoissa liityntä tapahtuisi 110 kV ilmajohtolla, joka kul-
kisi nykyisen johtokadun rinnalla.

Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan ja siihen liittyvän infrastruktuurin, ku-
ten paneelikenttien, huoltoteiden ja muuntoasemien, mahdollisten akkuvarastojen sekä sähkö-
siirron edellyttämän maakaapelin rakentaminen laatimalla oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

4 Suunnittelun lähtökohdat

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Alueidenkäyttölain²⁴ §:n mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallis-
ten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.
Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017.

Tavoitteilla pyritään edistämään muun muassa energiahuollon uudistusta, luonto- ja kulttuuriym-
päristön elinvoimaa ja luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä muutosta kohti vähähiilistä yhteis-
kuntaa. Tämän kaavan suunnitteluun vaikuttavat ainakin seuraavat valtakunnalliset alueidenkäyt-
tötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka
tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi ra-
kentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmis-
tetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen väliin jä-
tetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuo-
lustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedel-
lytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön
arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten
yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkos-
ton jatkuvuudesta.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen
tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

4.2 Maakuntakaava

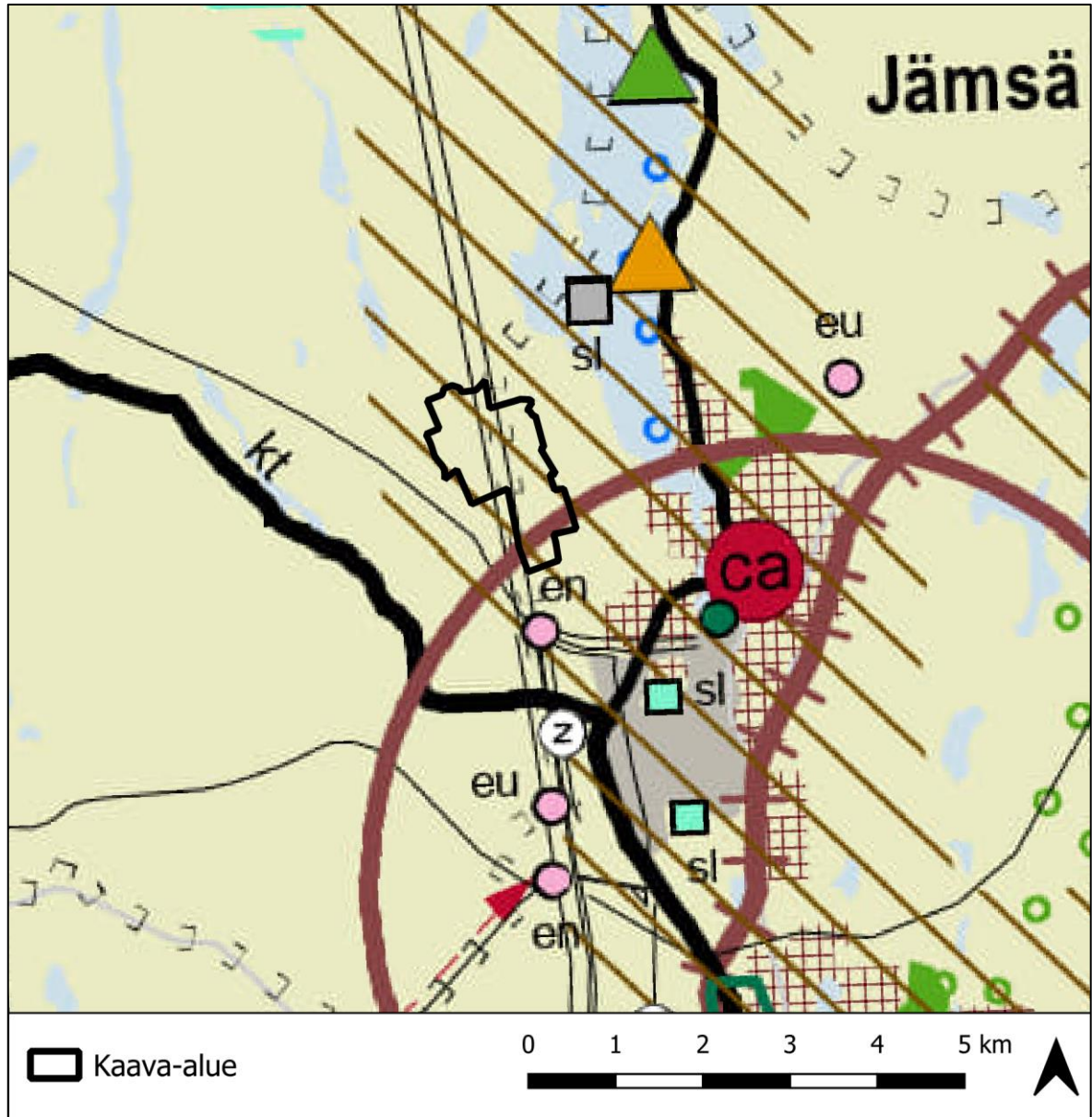
Kaava-alue sijaitsee kokonaisuudessaan Keski-Suomen maakunnan alueella. Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmässä (24.06.2024) on voimassa olevia merkintöjä kahdesta kaavasta: Keski-Suomen maakuntakaava (hyv. 01.12.2017, lainvoimainen 28.1.2020) ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 (hyv. 08.12.2023, lainvoimainen 1.10.2025).

Keski-Suomen maakuntakaava ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen maakuntakaavassa (28.1.2020) kaava-alue sijoittuu kulttuuriympäristön vetovoima- ja biotalouteen tukeutuvalle alueelle. Kaava-alueen läpi kulkee Fingridin Alajärvi-Hikiä voimajohto, jonka alla kulkee moottorikelkkareitti. Lisäksi alueen eteläpäässä alueen poikki kulkee seutukeskuksen raja-alue. Suunnittelualueen sijainti suhteessa maakuntakaavaan sekä alueelle sijoittuvat kaavamerkinnot ovat kuvattuna kuvassa (Kuva 4.1) ja taulukossa (Taulukko 1).

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Keski-Suomen maakuntavaltuusto on hyväksynyt Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 8.12.2023. Kaava-alueen lähiympäristöön ei ole merkitty potentiaalisia tuuli- tai aurinkovoiman tuotantoalueita.

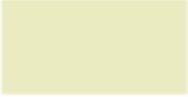
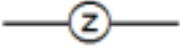
Lisäksi hankkeessa huomioidaan koko maakuntakaava-aluetta koskevat määräykset.

Kuva 4.1. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta (Keski-Suomen liitto, 2017). Kaava-alue on merkitty kuvaan mustalla viivalla.

Taulukko 1. Kaava-alueelle ja välittömästi sen läheisyyteen sijoittuvat kaavamerkinnot Keski-Suomen maakuntakaavassa.

Kaavamerkintä	Määräykset
	SEUTUKESKUS
	KULTTUURIYMPÄRISTÖN VETOVOIMA-ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät. Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

	BIOTALOUTEEN TUKEUTUVA ALUE Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.
	VOIMALINJA (Z) Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat sekä suunnitelmiltaan riittävän valmiit (voimajohtohankkeelle tehty YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely tai sähkömarkkinalain mukainen ympäristöselvitys) 110 kV, 220 kV ja 400 kV voimalinjat. Linjalla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.
	MOOTTORIKELKKAILUREITTI Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisenä.
 en	Välittömästi kaava-alueen eteläpuolella: ENERGIAHUOLLON ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallinen energiahuoltoalue, suurmuuntamo ja vesivoimalaitos. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Yleiset määräykset

Kulttuuriympäristö

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tunnetut muinaisjäännökset ja maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sekä arvokkaat perinnemaisemat. Ajantasainen tieto on tarkistettava museoviranomaiselta ja perinnemaisemien osalta toimivaltaiselta viranomaiselta. Maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

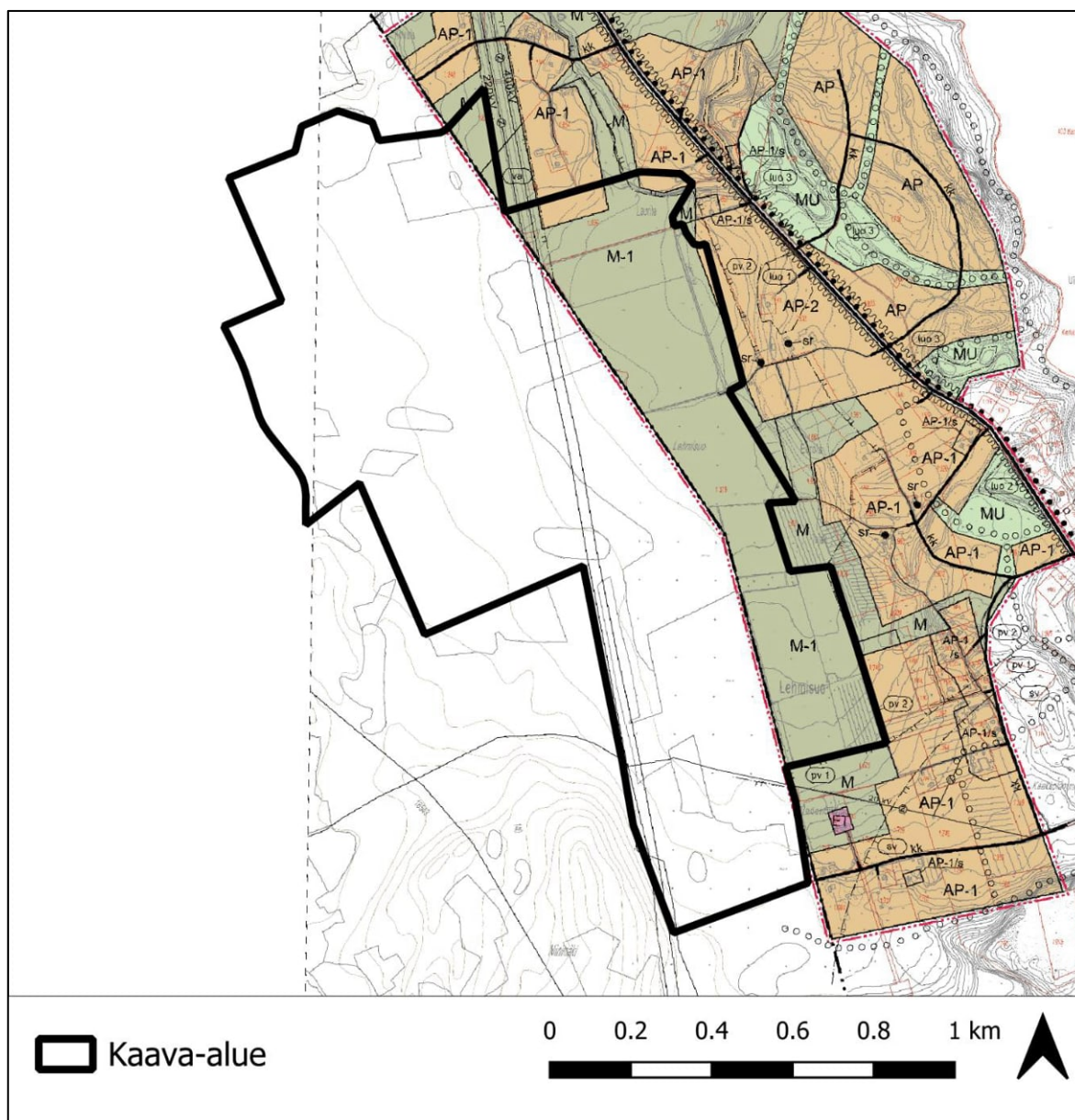
Luonnonvarat

Pohjavesiluokituksen mukaisia alueita koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden kemiallinen ja määrällinen tila ei niiden vaikutuksesta heikkene. Pohjavesiluokituksen alueet on esitetty maakuntakaavan alueluettelossa.

4.3 Yleis- ja asemakaavat

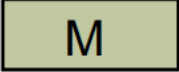
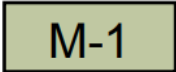
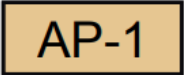
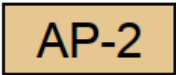
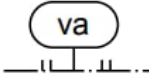
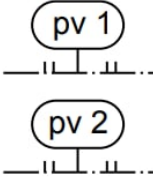
Kaava-alueen itäosaan ulottuu 18.11.2009 lainvoiman saanut Rasuanniemen osayleiskaavan muutos ja laajennus, jossa alue on merkitty pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi (M, M-1) alueeksi sekä pieniltä osin pohjois- ja itäreunassa pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (AP-1, AP-2) (Kuva 4.2). Kaava-alue ulottuu pohjois-, itä- ja eteläreunassa osittain I- ja II-luokan pohjavesialueille. Kaava-alueen keskeltä pohjois-eteläsuunnassa kulkee 220 kV ja 400 kV sähkölinjat sekä niiden vaara-alue. Alueen eteläosaan ulottuu ohjeellisen ulkoilureitin merkintä.

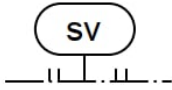
Kaava-alueen itä- ja etelärajan välittömässä läheisyydessä sijaitsee yleiskaavamerkintöjä kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaista rakennuksista (sr) ja alueista, joilla ympäristö tulisi säilyttää (/s). Kaava-alueen itäpuolelle on osoitettu pientalovaltaisia asuntoalueita ja alueen eteläpuolella sijaitsee vedenotto. Lisäksi Jämsänkosken tehtaiden suuronnettomuuspiiriin kuuluva konsultointivähyke rajautuu kaava-alueeseen kaakossa.

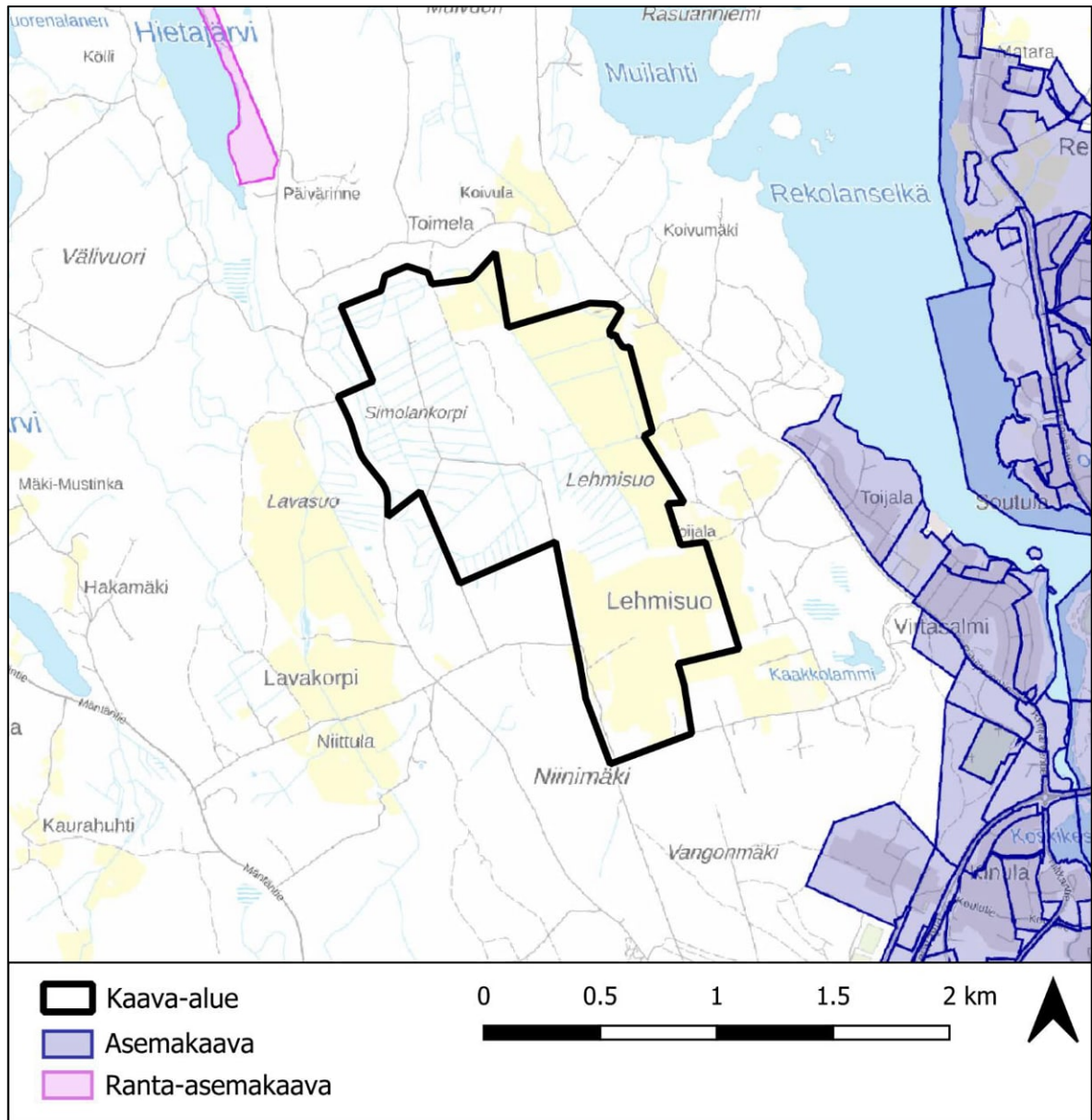
Kuva 4.2 Ote Rasuanniemen osayleiskaavasta. Kaava-alueen sijainti lisätty mustalla viivalla (Ympäristösuunnittelu OY, Jämsän kaupunki 2009).

Taulukko 2 Kaava-alueelle ja sen välittömään läheisyyteen sijoittuvat kaavamerkinnot Rasuannien osayleiskaavassa (2009).

Kaavamerkintä	Määräykset
	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISEN ALUE. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä vähäinen asuinrakentaminen. Alueelle rakentaminen edellyttää suunnittelutarveratkaisua.
	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAISEN ALUE. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen, vähäinen asuinrakentaminen sekä AP-2 toimintoja (asumista, maa- ja metsätaloutta sekä palvelu- ja matkailutoimintaa) tukeva vähäinen rakentaminen. Alueelle rakentaminen edellyttää suunnittelutarveratkaisua.
	PIENTALOVALTAISEN ASUNTOALUE. Alueelle saa sijoittaa asumisen lisäksi tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluja sekä asuin- ympäristöön soveltuvia työtiloja. Alue sisältää sisäisiä liikenneväyliä, pysäköinti- ja virkistys- alueita sekä yhdyskuntateknisen huollon alueita. Ilman asemakaavaa asuinrakennuksen rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen ja kaksikerroksisen asuinrakennuksen talousrakennuksineen, joiden yhteenlaskettu kerrosala on enintään 300 k-m2. Rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 3000 m2.
	PIENTALOVALTAISEN ASUNTOALUE. Alueelle saa sijoittaa asumista, maa- ja metsätalous-, palvelu- ja matkailurakentamista sekä niihin liittyviä työtiloja. Alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavaa, lukuun ottamatta maa- ja metsätalouden tarpeita palvelevaa rakentamista.
	SÄHKÖLINJA.
	OHJEELLINEN ULKOILUREITTI.
	VAARA-ALUE. Sähköjohtolinja.
	TÄRKEÄ POHJAVESIALUE (PV 1) TAI VEDENHANKINTAAN SOVELTUVA POHJAVESIALUE (PV 2). Ympäristökeskuksen luokituksen mukaan pv 1 -alue on I -luokan ja pv 2 -alue II -luokan pohjavesialueita. Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, ettei alueen käyttömahdollisuuksia vesilähteenä vaikeuteta tai pohjavesivarojen laatua heikennetä. Osa-alueen rakentamista tai muita toimenpiteitä saattavat rajoittaa vesilain 1 luvun 18 § (pohjaveden muuttamiskielto) ja 22 § (pohjaveden pilaamiskielto). I- ja II- luokan pohjavesialueilla jätevedet tulee johtaa viemäriin tai umpikaivoon. Jätevesien imeyttäminen maaperään on kielletty. Alueella on kemikaalien ja pohjaveden kannalta haitallisten jätteiden varastointi kielletty. Öljysäiliöt on sijoitettava rakennusten sisätiloihin tai suoja-altaaseen, jonka tilavuus vastaa vähintään varastoitavan öljyn enimmäismäärää. Rakentaminen, ojitukset ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laadunmuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen.

	[HUOM! Kaavamääräyksessä mainitut vesilain 1 luvun 18 § ja 22 § ovat vanhentuneet. Pohjavesialueiden luokitus muuttui vuonna 2014. Nykyiset pohjavesialueiden luokat ovat: 1. luokassa ovat vedenhankinnalle tärkeät pohjavesialueet ja 2. luokassa muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat alueet.]
	SUOJAVYÖHYKE. Jämsänkosken tehtaiden suuronnettomuusriskin piiriin kuuluva konsultointivyöhyke. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista alueelle on pyydettävä palo- ja pelastusviranomaisen ja tarvittaessa turvatekniikan keskuksen lausunto.
	Välittömästi kaava-alueen eteläpuolella: YHDYSKUNTATEKNISEN HUOLLON ALUE. Vedenottamo.

Kaava-alueella ei sijaitse voimassa olevia asemakaavoja. Lähimmät asema- tai ranta-asemakaavoitetut alueet ovat noin 400–600 m etäisyydellä kaava-alueen rajalta (Kuva 4.3).

Kuva 4.3. Ote Jämsän voimassa olevista asemakaavoista (sinisellä) sekä ranta-asemakaavoista (vaaleanpunaisella). Kaava-alueen likimääräinen rajausta lisätty kuvaan mustalla viivalla (Jämsän kaupunki, 2024).

4.4 Muut maankäyttöä ohjaavat suunnitelmat

Jämsän kaupungin strategia 2022–2025

Jämsän kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 17.11.2025 Jämsän kaupungin päivitetyn strategian. Jämsän kaupungin strategiassa mainitut arvot ovat avoimuus, vastuullisuus, uudistuminen ja yhteistyö. Strategian kärkitavoitteet jakautuvat neljään eri teemaan:

- Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki
- Tunnettu ja saavutettava Jämsä
- Vahva elinkeinoelämä
- Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

Jämsän kaupungin kaavoituskatsaus

Jämsän kaavoituskatsauksessa tiedotetaan merkittävät ajankohtaiset alueidenkäytön suunnitelmat sekä vireillä olevat ja vireille tulevat kaavahankkeet. Vuoden 2025 kaavoituskatsauksesta löytyvät Jämsän kaupungin vuonna 2024 hyväksymät yleis-, asema- ja ranta-asemakaavat sekä vireillä olevat ja vireille tulevat kaavat. Kerkkolan aurinkovoimalan yleiskaava on mainittu vireillä olevissa yleiskaavoissa.

Jämsän kaupungin rakennusjärjestys

Jämsän kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty Jämsän kaupunginvaltuustossa 26.5.2025 §28 ja se on tullut voimaan välittömästi rakentamislain 24 §:n nojalla.

Kaava-alue sijoittuu osittain rakennusjärjestyksessä osoitetulle suunnittelutarvealueelle.

5 Laadittavat selvitykset

Kaavoitusta varten valmistellaan seuraavat selvitykset:

- Hiilitaselaskelma (Ilmastovaikutusten arviointi) (Sitowise Oy)
- Pintavesiselvitys ja vesienhallintasuunnitelma (Sitowise Oy)
- Arkeologinen inventointi (Arkeologitoimisto Aleksandria Oy)
- Maisemaselvitys (Sitowise Oy)
- Luontoselvitykset (Sitowise Oy)
 - Lumijälkilaskennat (nisäkkäät)
 - Pöllöselvitys
 - Kasvillisuuskartoitus
 - Viitasammakkoselvitys
 - Liito-oravaselvitys
 - Lepakoiden lisääntymisaikainen selvitys
 - Metsojen soidinpaikkakartoitukset
 - Pesimälinnustoselvitys
 - Muuttolinnustoselvitys
 - Valkoselkätikkaselvitys

6 Vaikutusten arviointi

Yleiskaavan laadinnan yhteydessä arvioidaan kaavan keskeiset vaikutukset alueidenkäyttölain sekä alueidenkäyttölain ja rakennusasetuksen mukaisesti.

Yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti hankkeen luonto- ja maisemavaikutuksia sekä vaikutuksia virkistysalue- tai ekologiseen verkostoon liittyviin yhteyksiin ja kulttuuriperintöön. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavassa laajuudessa myös esimerkiksi ilmastoon, hulevesiin, liikenteeseen sekä maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutusten arviointi tehdään asiantuntija-arviona ja se perustuu tehtyihin selvityksiin.

7 Osallistuminen ja tiedottaminen

7.1 Osalliset

Osallisilla on oikeus ottaa kantaan kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

MRL 62 § mukaan osallisia ovat kaava-alueiden ja sen vaikutusalueen maanomistajat, asukkaat, alueella toimivat yritykset ja elinkeinon harjoittajat ja työssäkäyvät eli kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaavat saattavat huomattavasti vaikuttaa.

Osallisia ovat myös ne viranomaiset, yhdistykset, järjestöt ja yhteisöt, jotka toimivat alueella tai joiden toimialaa kaavassa käsitellään. Näitä ovat ainakin:

Asukkaat, maanomistajat ja muut osalliset

- Kaavan vaikutusalueen asukkaat
- Kaavan vaikutusalueen maanomistajat ja haltijat
- Yritykset ja elinkeinonharjoittajat
- Yksityistiekunnat
- Virkistysalueiden käyttäjät
- Muut osalliset ja osalliseksi ilmoittautuvat

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Asukkaita edustavat yhteisöt kuten asukas yhdistykset sekä kylätoimikunnat
- Tiettyä intressiä tai väestöryhmää edustavat yhteisöt kuten luonnonsuojeluyhdistykset
- Elinkeinoharjoittajia ja yrityksiä edustavat yhteisöt
- Erityistehtäviä hoitavat yhteisöt tai yritykset kuten energia- ja vesilaitokset

Näitä yhteisöjä ovat ainakin seuraavat:

- Fingrid Oyj
- Elenia Oy
- UPM
- DNA Oyj
- Telia Oyj
- Elisa Oyj
- Jämsän Vesiliikelaitos
- Jämsän seudun riistanhoitoyhdistys
- Muut mahdolliset yritykset ja yhteisöt

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Keski-Suomen Pelastuslaitos
- Tukes
- Traficom
- Väylävirasto
- Puolustusvoimat
- Maanmittauslaitos
- Suomen turvallisuusverkko Oy / Suomen erillisverkot Oy
- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY
- Keski-Suomen Liitto
- Keski-Suomen Museo
- Elinvoimalautakunta
- Valvontajaosto
- Luontojaosto
- Luonnonvarakeskus
- Metsäkeskus

- Metsähallitus
- Paikallinen Luonnonsuojeluyhdistys
- Birdlife

7.2 Viranomaisyhteistyö

Kaavaprosessin yhteydessä järjestetään viranomaisneuvottelu kaavan valmisteluvaiheessa ennen valmisteluaineiston nähtävilläoloa sekä tarvittaessa toinen neuvottelu sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja ehdotusta koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu. (AKL 66.2 §, MRA 18 §).

Kerkkolan aurinkovoimahankkeen osayleiskaavasta järjestettiin työkokous Keski-Suomen ELY-keskuksen, Keski-Suomen maakuntaliiton ja Keski-Suomen museon kanssa 5.11.2025.

7.3 Osallistuminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Osayleiskaavan vireille tulosta, kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtävillä olosta sekä kaavan voimaantulosta tiedotetaan kaupungin verkkosivuilla www.jamsa.fi

Nähtävilläoloaikoina osalliset voivat esittää mielipiteitään osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavan valmisteluvaiheen aineistosta (kaavaluonnos). Kaavaehdotuksesta voi tehdä kirjallisia muistutuksia. Hankkeen aikana järjestetään yleisötilaisuudet kaavan valmistelu- ja kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavan vireilletulo

Kaavoitusaloite on jätetty 30.7.2024. Elinvoimalautakunta päätti käynnistää osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen kokouksessaan 22.8.2024 § 90. Kaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotettiin Jämsän seutu -sanomalehdessä, kaupungin ilmoitustaululla ja kaupungin verkkosivuilla. Elinvoimalautakunnan käsittelyn jälkeen OAS asetettiin nähtäville 30 päivän ajaksi 7.1.-21.2.2025, jolloin siitä pyydettiin lausuntoja ja osallisilla oli mahdollisuus lausua siitä mielipiteensä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 4 mielipidettä.

Kaavan valmisteluvaihe (kaavaluonnos)

Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan ja siihen liittyvän infrastruktuurin, kuten paneelikenttien, huoltoteiden ja muuntoasemien, mahdollisten akkuvarastojen sekä sähkönsiirron edellyttämän ilmajohdon tai maakaapelin rakentaminen laatimalla oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

Kaavaluonnos asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi. Nähtävillä olosta tiedotetaan Jämsän seutu -sanomalehdessä ja kaupungin ilmoitustaululla. Kaava-aineisto on nähtävillä myös kaupungin verkkosivuilla. Kaavaluonnoksesta pyydetään lausuntoja ja osalliset voivat esittää siitä mielipiteensä.

Kaavaehdotusvaihe

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi (MRL 65 §, MRA 19 §, MRA 27 §). Nähtävillä olosta tiedotetaan Jämsän seutu -sanomalehdessä ja kaupungin ilmoitustaululla. Kaava-aineisto on nähtävillä myös kaupungin verkkosivuilla. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausuntoja ja osalliset voivat esittää siitä mielipiteensä (muistutuksen).

Kaavan hyväksyminen

Kaavan hyväksyy kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen kaupunginvaltuusto. Hyväksymispäätöksestä tiedotetaan Keski-Suomen ELY-keskusta, Keski-Suomen liittoa ja niitä, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet. Kaavan lainvoimaisuudesta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla ja Jämsän seutu - sanomalehdessä (MRA 93 §).

7.4 Valitusmenettely

Osallisilla ja kaupungin jäsenillä on mahdollisuus valittaa Jämsän kaupunginvaltuuston päätöksistä hallinto-oikeuteen.

8 Tavoiteaikataulu

Osayleiskaavan laadinnan tavoiteaikataulu

Työvaihe	Tavoiteaikataulu
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	11/2024–1/2025
Kaavan valmisteluvaihe (kaavaluonnos)	06/2025–03/2026
Kaavaehdotusvaihe	03/2026–10/2026
Kaavan hyväksyminen	12/2026

9 Yhteystiedot

Kaavaa laativa konsultti

Sitowise Oy
Satu Lavinen, YKS 743
Linnoitustie 6 D
02600 Espoo
P. 044 427 9129
satu.lavinen(at)sitowise.fi

Jämsän kaupunki

Maankäyttöinsinööri
Rainer Nyholm
rainer.nyholm(at)jamsa.fi
p. 040 8380122

Hankevastaava

Neoen Renewables Finland Oy
Rosa Kallio
rosa.kallio(at)neoen.com
P. 050 4398080

Internet

<http://www.jamsa.fi/fi/kaavoitus-ja-rakentaminen/kaavoitus>
<http://kartta.jamsa.fi>

Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaava-aineistoista

Mahdolliset lausunnot ja mielipiteet jätetään alla olevaan osoitteeseen

Jämsän kaupunki
Paattilantie 2
42100 Jämsä

tai sähköpostitse osoitteeseen [**kirjaamo@jamsa.fi**](mailto:kirjaamo@jamsa.fi)

YHTEENVETO JA VASTINEET OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Nähtävilläoloaika 7.1. – 21.2.2025

M1 20.2.2025	2
M2 20.2.2025	2
M3 21.2.2024	2
M4 23.2.2025	2

LAUSUNNOT

		Vastine
M1 20.2.2025	Terve, Jämsän karttapalvelussa on voimala-alueen pohjoispäätä työstetty. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa se on ennallaan. Onko tässä jotain muutoksia? [nimi poistettu] mo ko alueella	Korjataan karttapalveluun aluerajausta. OASassa käytetty rajausta on oikein.
M2 20.2.2025	Hei! Tiedustelemme sitä, kun kaava-alue tulee meidän tonttiin asti kiinni, niin millainen varoalue on tuleviin rakennelmiin? Olemme ostaneet tämän tontin peltomaisemalla, emmekä halua aurinkokennoja tonttimme rajalle tai ihan lähelle tonttia. [nimet poistettu]	Kaavan vaikutukset (myös vaikutukset lähialueen asukkaiden elinoloihin) arvioidaan kaavatyön aikana ja ne esitetään kaavan valmisteluvaiheen kaavaselostuksessa.
M3 21.2.2024	Hei. Haluaisin ilmaista mielipiteeni seuraavista aiheista Kerkkolan aurinkovoimahankkeen suhteen: 1) Ehdotuksessa aurinkovoimala aidataan. Näin estetään kulku Kaidemäentieltä Kaakkolammintielle. Tätä reittiä käytän itse alueen virkistysliikuntaan, kuin monet lenkkeilijät, pyöräilijät, alueen ratsastajat. Samalla estetään kulku Kaidemäentieltä päin Jämsänkoskelle, mistä moni oikaisee autolla, ettei tarvitse kiertää Myllymäen kautta. 2) Virkistyskäyttö: liikunnan ja marjastuksen virkistys- ja terveyshyödyt menetetään. Alueella hyvät marjamaastot. 3) Luontoarvot: alueelta kaadetaan iäkästä kuusimetsää. Tämän lisäksi alueen eteläreunassa ei jää paljoa metsää näkösuojaksi, vaan alueen entiset pellot tulevat täyteen paneeleja, mikä on maisemahaitta. Näiden mielipiteiden myötä vastustan hanketta. Terveisin, [nimi poistettu], alueen virkistys- ja liikuntakäyttäjä .	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään vain kaavoitettavan alueen rajausta. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavatyön aikana ja ne esitetään kaavan valmisteluvaiheen kaavaselostuksessa.
M4 23.2.2025	Mielipide Kerkkolan aurinkovoimalan osayleiskaavasta Kerkkolankankaalle ollaan kaavoittamassa aurinkovoimalaa. Kaavoitettavan alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Jämsän Vesi liikelaitoksen Lehmisuon vedenottamo, mikä on toinen Jämsänkosken alueelle vettä toimittavista pohjavedenottoista. Esitetyssä kaavaehdotuksessa aurinkovoimalan alue ulottuu pohjavesialueelle. Vedenhankinnan turvaamiseksi Jämsän Vesi liikelaitos esittää, että aurinkovoimalan kaava-alueesta rajataan pois oheisessa kuvassa punaisella viivoitettu alue. Kuva: Kerkkolankankaan aurinkovoimalan kaavasta pois rajattava alue Vesa Arvonen Vesihuoltopäällikkö Jämsän Vesi liikelaitos	Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavatyön aikana ja ne esitetään kaavan valmisteluvaiheen kaavaselostuksessa.

JÄMSÄ

Kerkkolan aurinkopuiston hankealueen ja siihen liittyvien
voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi
2025

Janne Soisalo

Tilaaaja: Sitowise Oy

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Sisällys

Perustiedot.....	3
Kartta Kerkkolan aurinkovoimahankkeen sijainnista Jämsässä.....	4
Kartta inventointialueesta	5
Kohdeluettelo	6
Kohdekartta	7
Inventointi.....	8
Esiselvitykset	8
Maastonpiirteet ja vesistöhistoria	9
Maastotyö	10
Tulos	14
Lähteet.....	14
Kohdeluettelo	15
Yleiskuvia	19

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kansikuva: Lehmisuon alueen peltoja. Kuvattu pohjoiseen.

Perustiedot

Alue: Kerkkolan aurinkovoiman hankealue ja siihen liittyvät voimajohtovaihtoehdot VE1 ja VE2. Inventoinnissa tarkastettiin maastossa kaikki aurinkopuiston arkeologisesti potentiaaliset alueet sekä voimajohtovaihtoehtojen alue 200 metriä niiden keskilinjasta sivuun.

Tarkoitus: Selvittää aurinkopuiston hankealueen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset kulttuuriperintökohteet.

Maastotyö: 13. ja 25.5.2025.

Tilaaja: Sitowise Oy.

Tekijät: Arkeologitoimisto Aleksandria Oy. Maastotyö: Janne Soisalo. Raportti: Janne Soisalo.

Aikaisemmat inventoinnit: Soisalo, J. & Sepänmaa, T. 2021, Jussila, T. 1994.

Tulokset: Kerkkolan aurinkopuiston hankealueelta ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia suojelukohteita. Inventoinnin tuloksena voimajohtovaihtoehdon VE2 alueelta tunnetaan nyt kaksi hiilihautaa, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 5/2025, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 5/2025. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja tallessa Arkeologitoimisto Aleksandria Oy: n kovalevyllä. Kuvat: J. Soisalo. Raportin kohdenumerot ovat epävirallisia ja tarkoitettu vain karttaviihteiksi. Kaikki mittaukset on tehty Maastokartat sovelluksella ja niiden mittatarkkuus on +/- kolme metriä.

Arkeologitoimisto Aleksandria

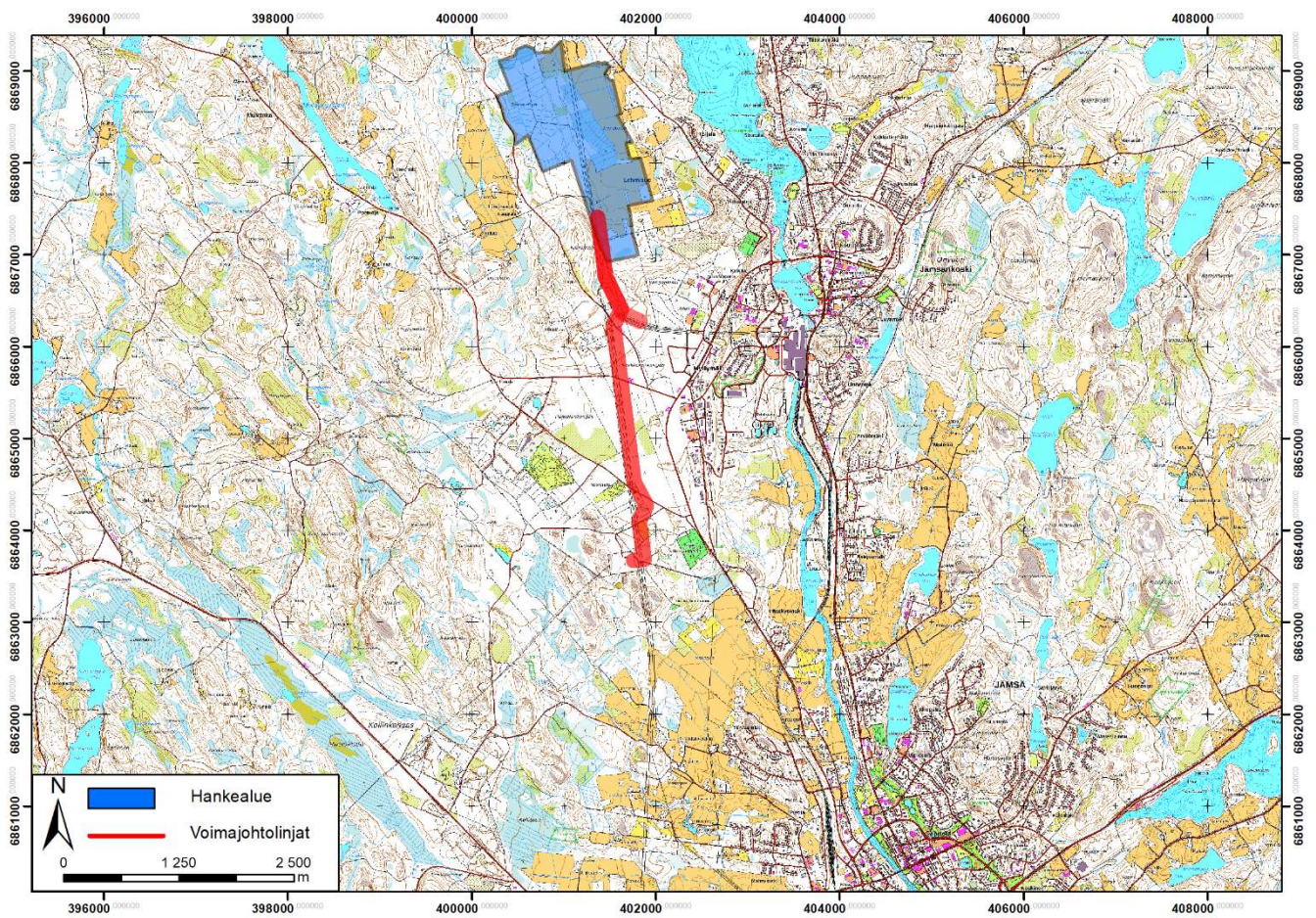
Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kartta Kerkkolan aurinkovoimahankkeen sijainnista Jämsässä

Kartta 1. Kerkkolan aurinkovoiman hankealue sijaitsee noin 7 kilometriä Jämsän kirkosta pohjoiseen.

Arkeologitoimisto Aleksandria

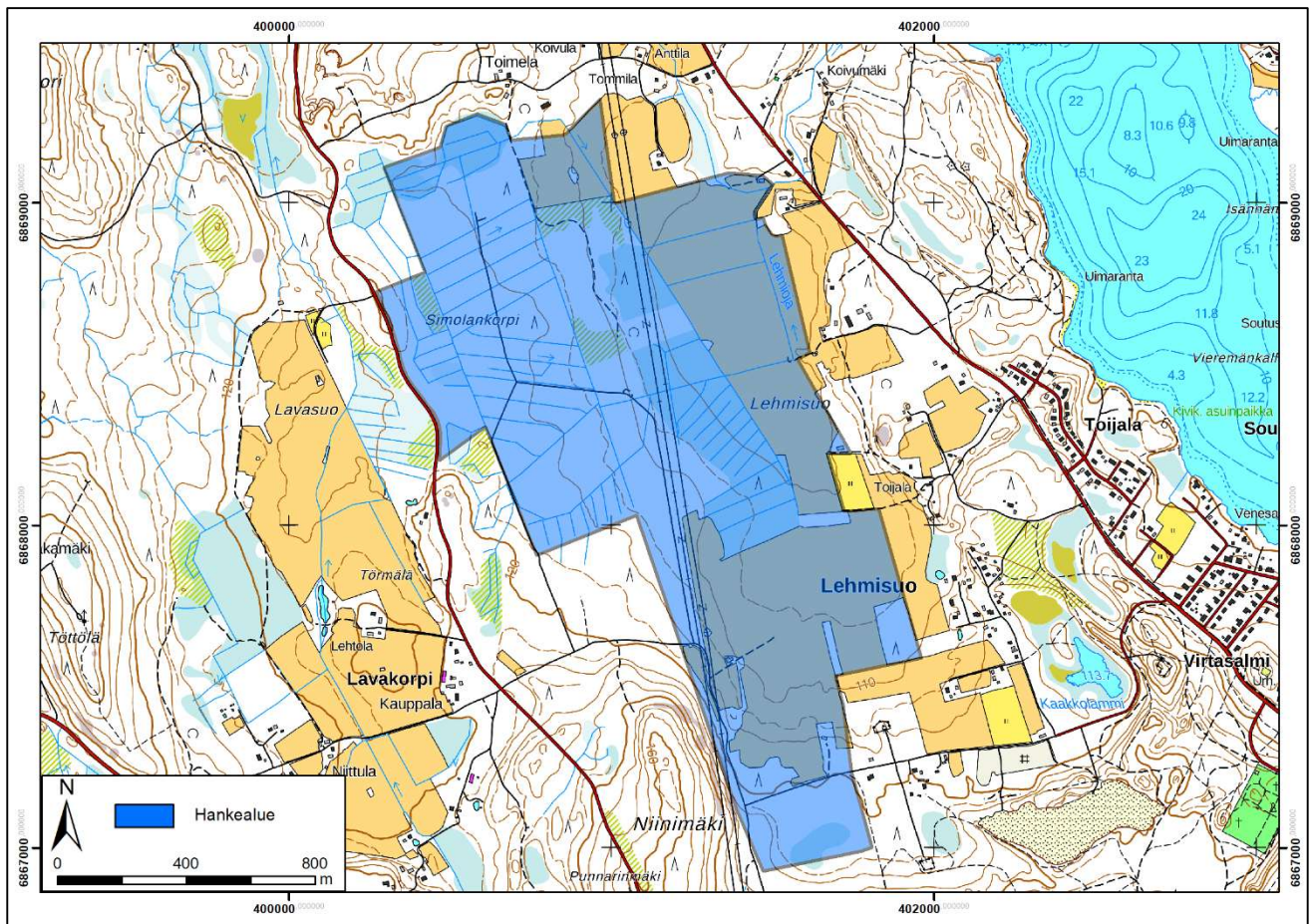
Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kartta inventointialueesta

Kartta 2. Karttaan on merkitty inventoitu aurinkovoiman hankealue sinisellä värillä.

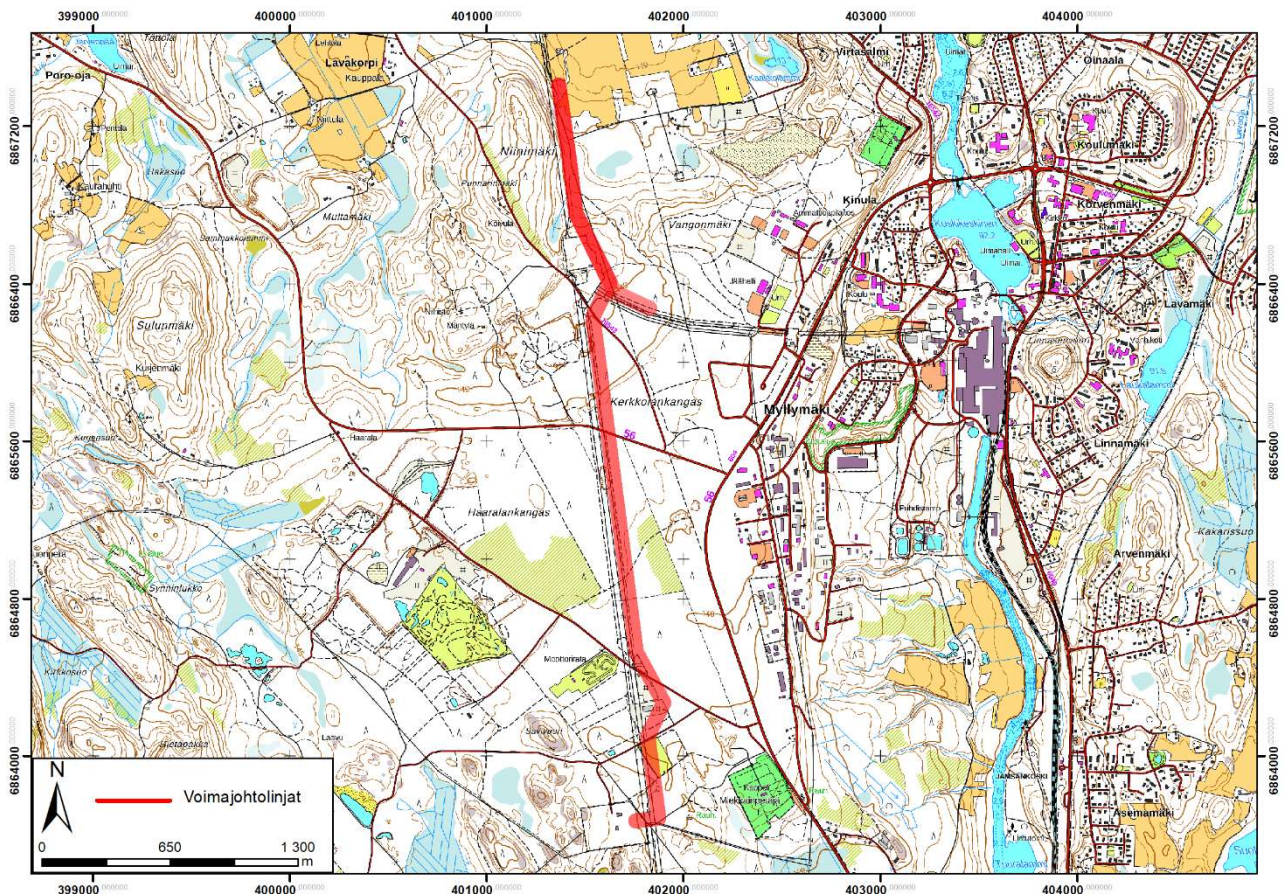
Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kartta 3. Suunnitellut voimajohtovaihtoehdot VE1 ja VE2 yhdistettynä kartalla.

Kohdeluettelo

Selitykset:

NR: kohdenumero raportissa (raportin kohdenumerot ovat epävirallisia ja tarkoitettu vain karttaviitteiksi)

N E: kohteen koordinaattipiste, ETRS-TM35FIN koordinaatisto.

KUNTA: kohteen sijaintikunta

NIMI: kohdenimi

AJOITUS: kivik. = kivikautinen, esihist. = esihistoriallinen, hist. = historiallinen

LAJI: kohteen tyyppi

TUNNUS: muinaisjäännösrekisterissä käytetty kohdetunnus

ETÄISYYS: Lähin etäisyys suunnitellusta voimajohtodosta.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

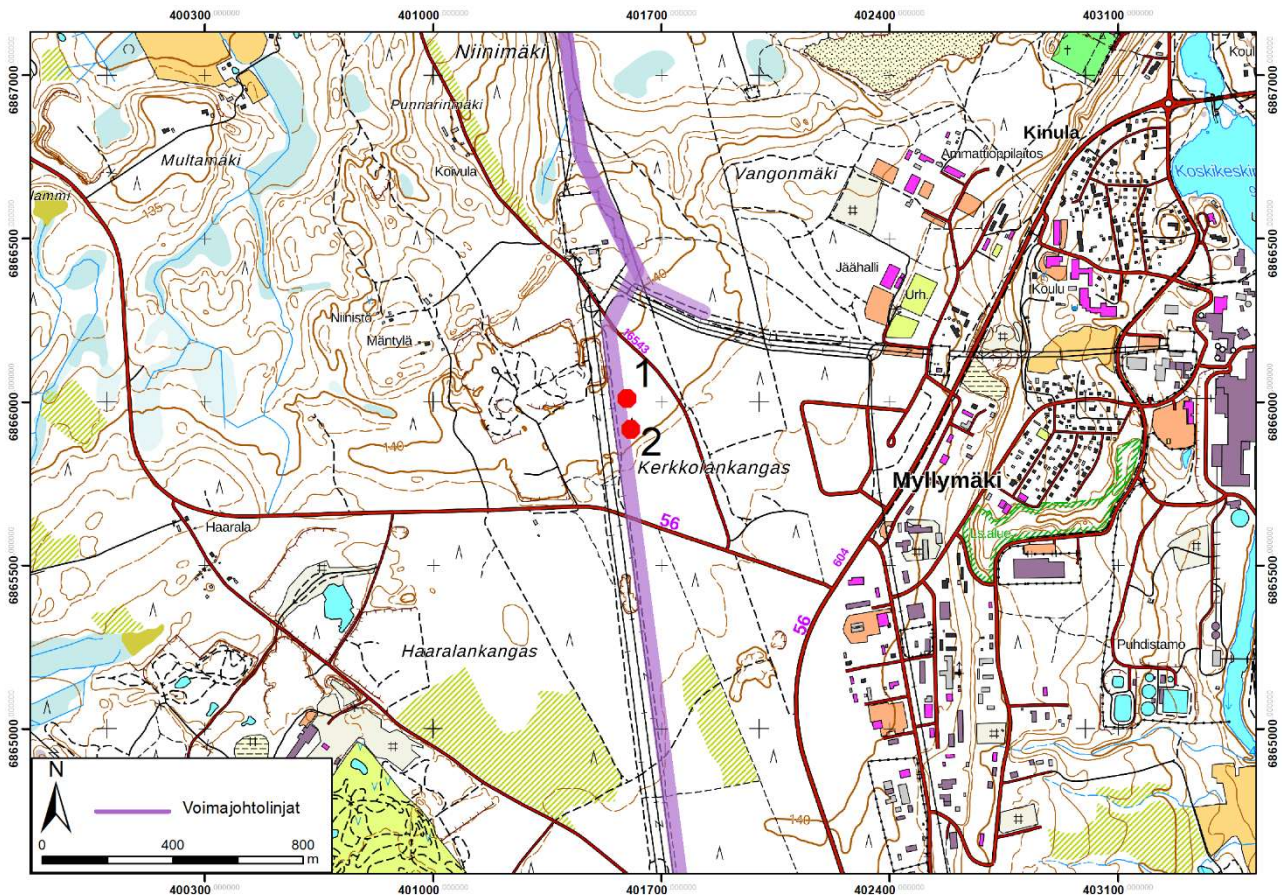
Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

NR	N	E	KUNTA	NIMI	AJOITUS	LAJI	TUNNUS	ETÄISYYS
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET (suojelukohteita)								
1	6866010	401595	Jämsä	Kerkkolankangas 1	hist.	hiilihauta	uusi kohde	20 m
2	6865916	401608	Jämsä	Kerkkolankangas 2	hist.	hiilihauta	uusi kohde	20 m

Kohdekartta

Kartta 4. Hiilihautojen Kerkkolankangas 1 (nro 1 kartalla) ja Kerkkolankangas 2 (nro 2 kartalla) sijainti Voimajohtovaihtoehdon VE2 varrella.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Inventointi

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee Keski-Suomessa Jämsän Kerkkolassa aurinkovoiman hankealuetta. Suuri osa hankealueesta on entistä suota, jota on kuivattu pelloiksi eri aikoina. Hankealueeseen kuuluu myös paljon ojitettua talousmetsää ja vähäisessä määrin entistä suoaluetta reunustaneita kankaita. Aurinkovoiman hankealueen yhteydessä on suunnitteilla myös kaksi vaihtoehtoista sähkönsiirtoyhteyttä.

Hankkeen kaavakonsultti Sitowise Oyj tilasi arkeologisen inventoinnin Arkeologitoimisto Aleksandria Oy:ltä. Tässä inventoinnissa tutkittiin Kerkkolan aurinkovoiman hankealue ja molemmat sähkönsiirtovaihtoehdot. Arkeologi FM Janne Soisalo teki inventoinnin maastotyön, 13. ja 25.5.2025, työn kannalta hyvissä olosuhteissa. Aluskasvillisuus ei ollut vielä ehtinyt kasvaa ja pellot olivat kylvämättä.

Esiselvitykset

Arkistotutkimus ulottui koko hankealueelle, jolta tarkistettiin vanhat peruskartat ja vanhimmat saatavilla olevat kartat. Arkistotutkimuksen yhteydessä hyödynnettiin maanmittauslaitoksen tuottamaa Kansallisen laserkeilausohjelman (2020) mukaista 5 p/m² laserkeilausaineistoa. Osana arkistotutkimusta tarkastettiin alueelta saatavissa olevat pitäjänkartat. Ne kuvaavat pääsääntöisesti asutuksen levintää seudulla 1840-luvulla. Pitäjänkarttojen perusteella tutkittavalla alueella ei tuolloin ollut asutusta ja tätä vanhempia karttoja ei alueelta ole saatavissa. Ainoa mielenkiintoinen karttahavainto pitäjänkartoilta on Lehmisuota halkova Niemolan ja Kerkkolan kylien välinen rajalinja, jonka kulma on inventointialueella. Uudempienkin karttojen mukaan inventointialue on ollut asumaton eikä siellä ole ollut maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta muuta merkittävää toimintaa. Muinaisjäännösrekisteri tarkastettiin ennen maastotöitä eikä siihen ollut tuolloin merkittynä kiinteitä muinaisjäännöksiä, muita arkeologisia suojelukohteita tai löytöpaikkoja, jotka olisivat olleet inventoitavalla alueella.

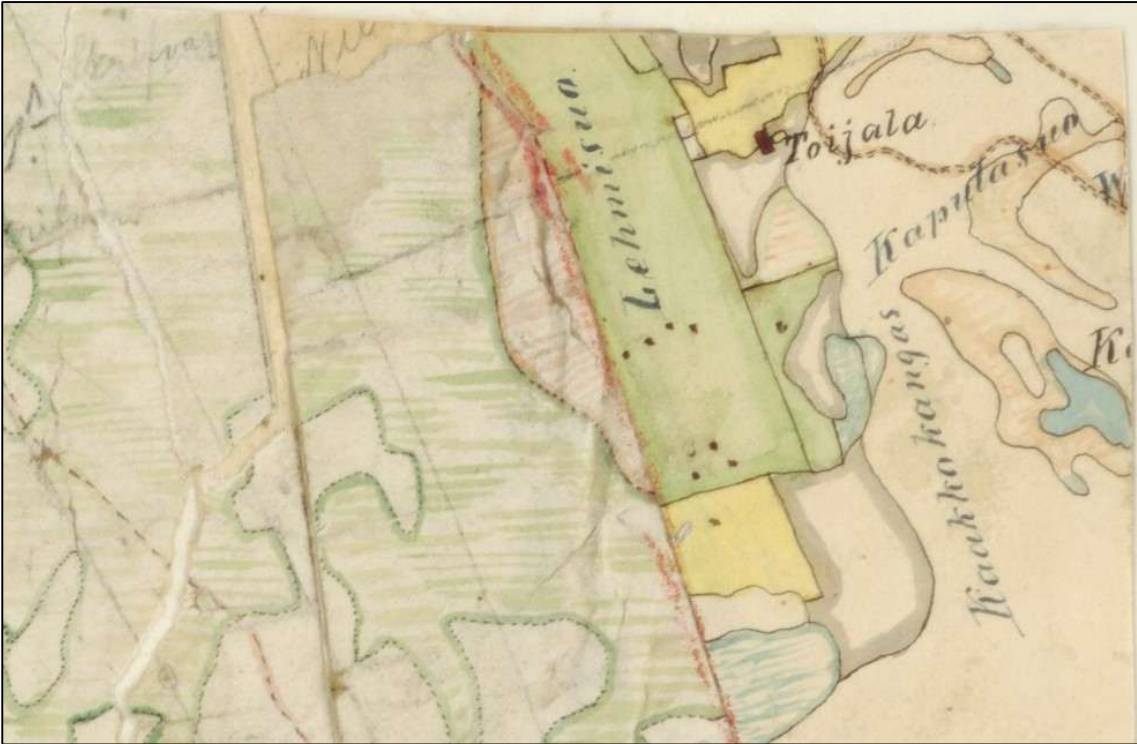
Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kartta 5. Lehmisuon aluetta vuonna 1842 päivätyllä pitäjänkartalla. Hankealueelle ei ole merkitty asutusta, mutta pellolla on aittoja tai latoja. Aluetta halkoo kylien välinen raja, jonka kulma sijaitsee suosta kuivatun pellon ja suon rajalla.

Maastonpiirteet ja vesistöhistoria

Kerkkolan aurinkovoimahankkeen alue on suurimmalta osin entistä suota. Nykyisin kaikki suot ja soistuneet metsät ovat joko kuivattuja pelloiksi tai ojitettuja talousmetsiä. Peltoa on myös entisen suon reunoilla. Kangasmaastoja on vain Lehmisuon eteläpuolella ja Simolankorven länsipuolella. Korkeudeltaan alue vaihtelee 103–127 metrin välillä, matalimpien alueiden ollessa Lehmisuon keskellä, josta maa nousee loivasti kohti pohjoista, etelää ja länttä. Maaperältään alue on pääosin hiekkaa, joka on monin paikoin peittynyt turpeen alle. Kangasmaista hiekkamuodostumaa on Lehmisuon eteläpuolella.

Voimajohtovaihtoehto VE1 alkaa Lehmisuolta ja suuntautuu etelään ylös Kerkkolankankaalle. Lehmisuolla oleva linjan pää on noin 110 metrin korkeudella, josta linja nousee etelää kohti Kerkkolankankaalle, joka on noin 140 metrin korkeudella oleva tasainen hiekkakangas. Voimajohtovaihtoehto VE2 sijoittuu kokonaisuudessaan Kerkkolankankaan tasaiselle lakiosalle. Maaperä molempien linjojen alueella on pääosin hiekkaa lukuun ottamatta VE1 alueella olevaa Vangonmäen pohjoisrinnettä, joka on kivisempää.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kerkkolan alueen vesistöhistoria alkaa heti jääkauden jälkeen, jolloin Itämeren varhaisin vaihe Yoldiameri peitti seudun. Sen korkeimmat rannat ovat olleet noin 140–143 metrin korkeudella. Näin varhaisilta ajoilta ei kuitenkaan tunneta merkkejä ihmisistä nykyisen Suomen alueella. Yoldiamerta seuranneen Ancylusjärven korkein rantataso alueella on ollut noin 125 metriä vuoden 8800 eaa. aikaan. Sen jälkeen veden pinta laski nopeasti ja Lehmisuon paikalle kuroutui pieni järviallas, joka lopuksi soistui. Ancylusjärven nopean laskun aikaan asutus Suomen alueella on ollut hyvin harvaa ja ajalta tunnetaan vain muutamia asuinpaikkoja. Nykyistä Lehmisuota edeltäneen muinaisjärven pinta näyttäisi vanhojen rantatörmien perusteella olleen noin 110 metriä. Käytännössä tämän järven vanhat rantatörmät ovat ainoita potentiaalisia alueita rantasidonnaisten esihistoriallisten asuinpaikkojen löytämiselle alueella.

Historiallisella ajalla hankealueella ei ole ollut kyläasutusta, vaan sitä on hyödynnetty maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Näihin elinkeinoihin liittyviä muinaisjäännöksiä, kuten mm. hiilimiiluja tunnetaan lähistöltä ja niitä voi olla löydettävissä erityisesti hiekkaisilta kankailta.

Maastotyö

Kerkkolan aurinkovoiman hankealueella tarkastettiin silmämääräisesti ja kattavasti kaikki arkeologisesti potentiaaliset alueet. Maastossa tarkastettiin pintapoimimalla alueen pellot erityisesti muinaisjärven vanhojen rantatörmien kohdin sekä Lehmisuon eteläosasta, jossa on peltoa Vangonmäkeä kohti nousevan rinteiden alaosassa. Peltojen maaperässä erottuu yhä selvästi vanhan suon/muinaisjärven reunat, sillä maaperä muuttuu alavampien peltojen turpeesta hienoksi hiekaksi vanhojen törmien kohdalla. Inventoinnin aikaan pellot olivat kynnettyjä, mutta niitä ei vielä ollut kylvetty, joten peltojen pinnan havainnointi oli helppoa.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Lehmisuon eteläosan peltoja kuvattuna länteen.

Ojitettuja tasaisia suometsiä tutkittiin lähinnä pistokokeenomaisesti ja paikoissa, joissa vinovalovarjostekartan mukaan oli mahdollisesti kovapohjainen maaperä. Muinaisjäännösten kannalta otollisiksi arvoituja kangasmaastoja tutkittiin silmämääräisesti maastoa havainnoiden niiltä osin, kuin se oli muinaisjäännösten löytymisen kannalta järkevää. Aikaisemmin tuntemattomia esihistoriallisia asuinpaikkoja etsittiin tekemällä lapiolla koepistoja sopivilta vaikuttaviin maaston kohtiin. Maastossa käytiin katsomassa kaikki vinovalovarjosteessa näkyvät mahdollisesti arkeologisesti mielenkiintoiset ilmiöt, jotka kuitenkin osoittautuivat joko moderniksi maa-aineksen otoksi tai ne olivat luontaisista pinnanmuodoista johtuvia harhakuvia.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Hankealueen eteläisimmän osan kangasmetsää kuvattuna etelään.

Aluetta jo pitäjänkartalla halkovan kylien välisen rajan kulma tarkastettiin, mutta vanhoja rajamerkkejä ei havaittu. Nykyinen pellon ja suometsän välinen syvä oja kulkee rajaa pitkin ja mikäli paikalla on rajamerkki ollut, se on todennäköisesti jäänyt ojan ruoppausmassojen alle. On myös mahdollista, ettei paikalla ole ollut kivistä ladottua merkkiä, sillä rajan kulma on ollut aikanaan keskellä suota. Käytännössä kaikki arkeologisesti mielenkiintoisilta vaikuttavat maastot tarkastettiin inventoinnin aikana.

Aurinkovoima hankkeeseen liittyvät uudet voimalinjavaihtoehdot VE1 ja VE2 tutkittiin maastossa 200 metrin leveydeltä niiden keskilinan rakentamattomalta puolelta. Linjat sijoittuvat nykyisen voimajohtokäytävän reunalle, joka on inventoitu viimeksi 2021 (Soisalo & Sepänmaa 2021). Inventoitu alue tarkastettiin maastossa silmämääräisesti ja samalla tarkastettiin kaikki vinoalovarjostekartalla näkyvät ilmiöt. Näistä kaksi, *Kerkkolankangas* 1 ja 2 olivat historiallisen ajan hiilihautoja, jotka olivat entuudestaan tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muut vinoalovarjostekartalla havaitut ilmiöt osoittautuivat maastossa moderniksi maa-aineksen otoksi.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Voimajohtovaihtoehdon VE2 suunniteltua linjausta Kerkkolankankaalla.

Arkistotutkimuksen ja maastohavaintojen perusteella inventoidulta alueelta tunnetaan inventoinnin jälkeen kaksi kiinteää muinaisjäännöstä:

2 kiinteää muinaisjäännöstä:

- 1 hiilihauta (kohde 1 *Jämsä Kerkkolankangas 1*)
- 2 hiilihauta (kohde 2 *Jämsä Kerkkolankangas 2*)

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Tulos

Ennen inventointia Kerkkolan aurinkovoiman hankealueelta ei tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia suojelukohteita eikä niitä myöskään löydetty inventoinnissa. Myöskään aurinkovoimahankkeeseen liittyvien voimajohtovaihtoehtojen VE1 ja VE2 alueelta ei tunnettu ennen inventointia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnissa löydettiin voimajohtovaihtoehdon VE2 alueelta kaksi hiilihautaa *Kerkkolankangas* 1 ja 2, jotka ovat suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ne sijaitsevat noin 20 metrin etäisyydellä VE2 keskilinjasta.

26.5.2024

Janne Soisalo

Arkeologitoimisto Aleksandria Oy

Lähteet

Inventointiraportit

Jussila, T. 1994. Jämsän ja Jämsänkosken kaupunkien muinaisjäännösten inventointi 1994: Mikroliitti Oy. Museoviraston arkisto.

Soisalo, J & Sepänmaa, T. 2021. Alajärvi Möksy –Hausjärvi Hikiä suunnitellun uuden voimajohtolinjan arkeologinen inventointi 2021: Mikroliitti Oy. Museoviraston arkisto.

Digitaaliset aineistot

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Vanhat kartat.fi, <https://vanhatkartat.fi/#13.03/61.93288/25.13318>

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) - 2233 05+06 la.* -/- - Jämsä, jakso 1: Walkianiemi, Hopsunmaa, Mäkelä, Koskenpällystenmaa; Kansallisarkisto:
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5909266135&aineistoid=2385040101> / Viitattu 23.5.2025

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) - 2233 04+01 la.* -/- - Jämsä, jakso 1; Kansallisarkisto:
<https://astia.narc.fi/uusiastia/viewer/?fileId=5715381945&aineistoid=2385038286> / Viitattu 23.5.2025

Kohdeluettelo

1 JÄMSÄ KERKKOLANKANGAS 1

Mjtunnus: uusi kohde
Laji: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilihaudat

Koordin: N 6866010 E 401595

Tutkijat: Janne Soisalo 2025 inventointi.

Huomiot: **Soisalo 2025:** Hiilihauta sijaitsee tasaisella mäntyä kasvavalla hiekkakankaalla. Se on muodoltaan soikea ja sen ympärillä on matala valli, jossa ei ole huuhtoutumiskerrosta. Hiilihaudan koko on noin 5 x 3 metriä ja syvyys noin metrin. Sen syvä keskiosa on muodoltaan kapea ja pitkänomainen. Keskelle tehdyssä kairanpistossa oli hiilistä maata noin 30 cm paksuudelta.

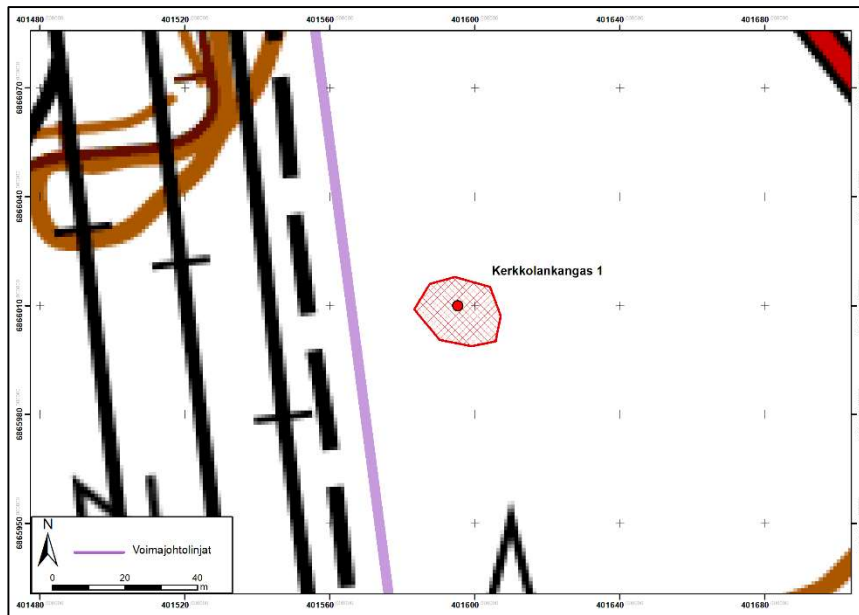
Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Muinaisjäännöksen *Kerkkolankangas 1* sijainti kartalla. Muinaisjäännösrajaus merkitty punaisella viivoituksella. Voimajohtovaihtoehto VE2 violetilla viivalla.

Hiilihauta *Kerkkolankangas 1* kuvattuna etelään.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Vasemmalla: hiilihauda kuvattuna kaakkoon. Oikealla: kairassa näkyi paksu hiilikerrok hiilihaudan keskellä.

2 JÄMSÄ KERKKOLANKANGAS 2

Mjtunnus: uusi kohde
Laji: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat, hiilihaudat

Koordin: N 6865916 E 401608

Tutkijat: Janne Soisalo 2025 inventointi.

Huomiot: **Soisalo 2025:** Hiilihauda sijaitsee tasaisella mäntyä kasvavalla hiekkakankaalla. Maasto kohoaa sen kaakkoispuolella noin 30 metrin päässä. Hiilihaudan koko on noin 2 x 2 metriä ja sen syvyys noin 60 cm. Se on muodoltaan pitkänomainen ja sitä ympäröi matala valli. Keskelle hiilihautaa tehdystä lapionpistosta paljastui runsaasti hiiltä. Hiilihaudan ympäristössä erottuu muitakin kuoppia ja kaivelun jälkiä, mutta niihin lapiolla ja kairalla tehdyistä koepistoista ei löytynyt hiiltä. Ne kuitenkin todennäköisesti liittyvät hiilihautaan ja ovat muinaisjäännösrajan sisällä.

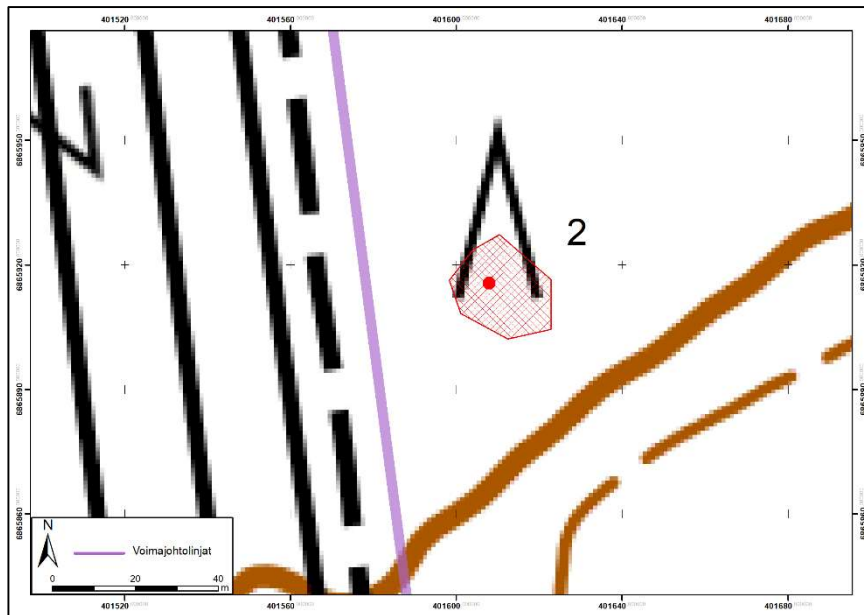
Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Muinaisjäännöksen *Kerkkolankangas 2* sijainti kartalla. Muinaisjäännösrajaus merkitty punaisella viivoituksella. Voimajohtovaihtoehto VE2 violetilla viivalla.

Hiilihauta Kerkkolankangas 2 kuvattuna etelään.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Vasemmalla: hiilihaudan keskelle tehty koepisto paljasti runsaasti hiiltä. *Oikealla:* hiilihauta kuvattuna lounaaseen.

Yleiskuvia

Vasemmalla: Kylien välisen rajan kulma kuvattuna kaakkoon. *Oikealla:* Ojitettua suomaastoa Lehmisuolla kuvattuna länteen

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Vasemmalla: Simolankorpea kuvattuna länteen. *Oikealla:* Kerkkolankankaan maastoa kuvattuna kaakkoon.

Vasemmalla: Kerkkolankangasta voimajohtovaitoehto VE2 eteläpäässä kuvattuna luoteeseen. *Oikealla:* Yksi monista moderneista maa-aineksenottokuopista Kerkkolankankaalla kuvattuna kaakkoon.

Arkeologitoimisto Aleksandria

Y-tunnus 3440021-3

Paasitie 3a, 02330 Espoo

+358 45 801 9900

info@arkeologitoimisto.fi

Kerkkolan aurinkovoimahanke

Maisemaselvitys

Neoen Renewables Finland Oy

Päiväys/luonnos	5.2.2026
Laatija	Sitowise Oy
Projektinumero	12005233

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	3
1.1	Kaava-alue ja sen sijainti.....	3
1.2	Työn laatijat	3
1.3	Menetelmät ja aineistot	3
2	Hankkeen lähtökohdat	4
2.1	Hankkeen tiedot.....	4
2.2	Kaavoitus	4
	Maakuntakaava	4
	Yleis- ja asemakaavat	4
3	Maisema	6
3.1	Maiseman historiaa.....	6
3.2	Maiseman nykytila.....	7
	Maisemamaakunta ja suurmaisema.....	7
	Maisemarakenne ja maisemakuva.....	8
4	Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet	10
4.1	Valtakunnallisesti arvokkaat kohteet	10
	Muinaisjäännökset	10
	RKY-kohteet	10
	Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.....	10
4.2	Maakunnallisesti arvokkaat kohteet.....	10
4.3	Paikallisesti arvokkaat kohteet.....	11
5	Vaikutusten arviointi.....	13
5.1	Vaikutukset maisemaan.....	13
	Näkymäalueanalyysi	13
	Havainnekuvat	14
5.2	Vaikutukset kulttuuriympäristöihin	18
	Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet	18
	Paikallisesti arvokkaat kohteet.....	18
5.3	Yhteenveto maisemavaikutuksista	20
5.4	Vaikutusten lieventäminen	21
	Lähteet.....	22

Kannen kuva: Näkymä tulevan kaava-alueen keskiosasta voimajohtolinjan alta. Alueen maiseman ominaispiirteisiin kuuluu luonnon- ja kulttuurimaiseman yhdistelmä, jota halkoo voimalinjan ja sen suoja-alueen muodostama selväpiirteinen linja. Voimajohto on tuonut maisemaan teollisen ja suurimittakaavaisen elementin.

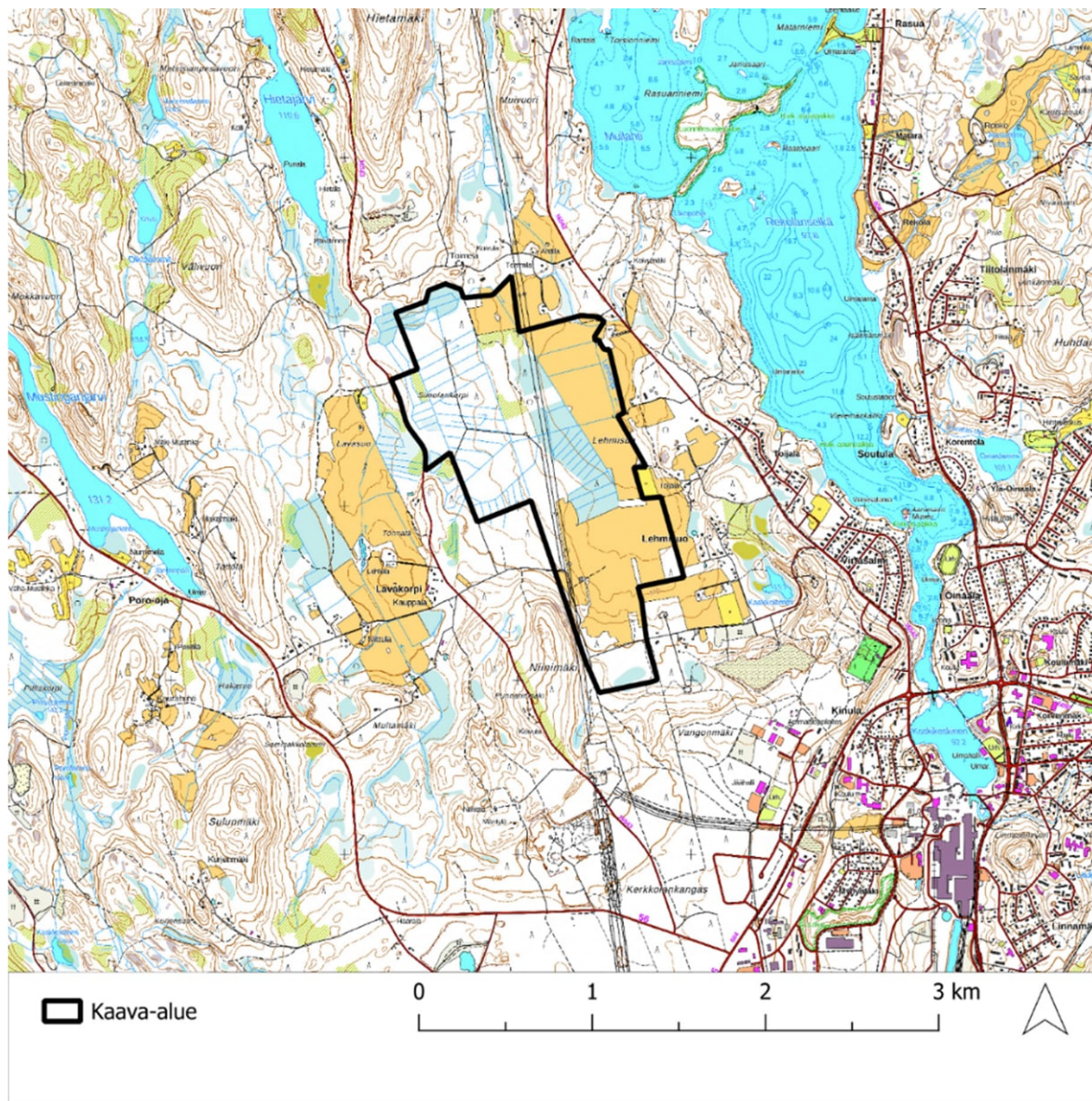

1 Johdanto

Maisemaselvitys on laadittu Jämsän kaupungissa sijaitsevan aurinkovoimahankkeen tausta-aineistoksi. Selvityksen tavoitteena on ollut saada kuva maiseman nykytilasta, jonka perusteella on voitu tuoda esiin maiseman mahdolliset arvot, arvioida hankkeen vaikutuksia maisemaan ja esittää lievennyskeinoja.

1.1 Kaava-alue ja sen sijainti

Neoen Renewables Finland Oy suunnittelee aurinkoenergian tuotantoaluetta Jämsän kaupungin alueelle, noin 6,5 km sen keskustasta luoteeseen. Kaava-alue on laajuudeltaan noin 193 hehtaaria ja se sijoittuu Jämsänkosken taajaman luoteispuolelle nykyiselle viljellylle peltoalueelle sekä peltoalueen viereiselle metsäalueelle yhteensä 9 kiinteistön alueelle. Kaava-aluetta halkoo voimajohtolinja.

Kuva 1: Kaava-alue sijaitsee Jämsänkosken luoteispuolella ja käsittää metsää ja peltoaluetta. Kaava-aluetta halkoo pohjois-eteläsuunnassa voimajohtolinja.

1.2 Työn laatijat

Työn on tilannut Neoen Renewables Finland Oy ja maisemaselvityksen on laatinut Sitowise Oy. Selvitystä ovat olleet laatimassa maisema-arkkitehdit Anna Ryymin, Emmi Lamppu sekä Säde Palmu, teknisenä avustajana on toiminut myös tekniikan kandidaatti Saara Hietala. Havainnekuvia ovat olleet tekemässä lisäksi Christopher Erdman sekä Suvi Saastamoinen. Osayleiskaavasta vastaavana projektipäällikkönä on toiminut Jussi Letola ja kaavan laatijana Satu Lavinen.

1.3 Menetelmät ja aineistot

Työssä on hyödynnetty Sitowisen kohteeseen YVA-tarveharkinnan aikana tuottamia karttamateriaaleja sekä tietopohjaa. Työ perustuu kirjallisten ja verkkolähteiden sekä kuva- ja karttamateriaalien pohjalta tehtyyn nykytila-analyysiin, jota on tarkennettu maastossa tehdyn inventoinnin avulla. Käytetyt lähteet on listattu lähdeluetteloon.

Maastotyöt suoritettiin toukokuussa 2025, jota varten laadittiin näkymäalueanalyysi. Maastossa tarkennettiin lähteisiin perustuvia tietoja, havainnoitiin maisemaa, sen elementtejä ja näkymiä sekä valokuvattiin kohdetta näkymäalueanalyysin pohjalta valituista kohdista. Valokuvien pohjalta tehtiin kuvasovitteita havainnollistamaan aurinkopaneelien näkyvyyttä eri katselupisteistä. Kohteet valittiin yhdessä tilaajan kanssa ja niissä painotettiin kohteita, joissa maisemavaikutuksia olisi eniten todettu hankkeen myötä tulevan.

2 Hankkeen lähtökohdat

2.1 Hankkeen tiedot

Hankkeessa suunnitellaan noin 150 megawatin (MWp) teollisen mittakaavan aurinkovoimahanketta noin 193 hehtaarin alueelle, josta paneelien kattama tuotantoalueen osuus on noin 180 ha. Aurinkovoimala toteutetaan joko kiinteärakenteisilla- tai kääntyvillä paneeleilla. Käytettävän tekniikan mukaan paneelien määrä ja niiden viemä kokonaispinta-ala vaihtelevat. Sähkön siirto suunnittelualueen sisällä on tarkoitus toteuttaa 33 kV maakaapelilla ja alueen oma sähköasema tulee todennäköisesti sijaitsemaan kaava-alueen etelä- tai keskiosassa, Fingridin nykyisen johtokadun itäpuolella.

Verkkoon liittymälle on tällä hetkellä olemassa kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto (VE1) on liittyminen UPM:n voimajohtoihin ja toinen (VE2) Fingridin Toivilan sähköasemalle. Molemmissa vaihtoehtoissa liittymä tapahtuisi 110 kV ilmajohtolla, joka kulkeisi nykyisen johtokadun rinnalla.

Kaava-alueella sijaitsee nykyisellään noin 89 hehtaaria talousmetsää, josta poistetaan puusto. Lisäksi hankkeen toteuttaminen edellyttää alueen aluskasvillisuuden raivaamista, joka toteutetaan mekaanisesti ilman torjunta-aineita tai muita kemikaaleja. Kaava-alueen maaperää tullaan tarvittaessa paikoitellen tasoittamaan paneelientien toteuttamiseksi, tasoitustöiden laajuus ja tarkemmat sijainnit tarkentuvat hankkeen jatkosuunnitteluvaiheissa. Alueen tasoitustarpeen arvioidaan kuitenkin olevan laajuudeltaan vähäinen.

Aurinkovoimahanketta varten rakennetaan kaava-alueelle huoltotieverkosto, joka ennallistetaan aurinkovoimalan käytön päätyttyä alkuperäiseen käyttötarkoitukseen, mikäli maanomistajat eivät halua jättää niitä omaan käyttöönsä. Tämän hetken arvion mukaan kaava-alueelle kulku tapahtuisi alueen eteläosasta. Alueelle on olemassa olevat hyvät tieyhteydet, joten arvioiden mukaan uusia tiealueita ei tarvitse toteuttaa. Hankkeen päätyttyä aurinkovoimalan laitteista ja rakennelmista kierrätetään kaikki kierrätettävissä olevat materiaalit. Alueen ympärys aidataan, lukuun ottamatta alueen läpi kulkevaa Fingridin johtoaukeaa ja sen alla kulkevaa moottorikelkkareittiä, jotka on tarkoitus säilyttää avoimena.

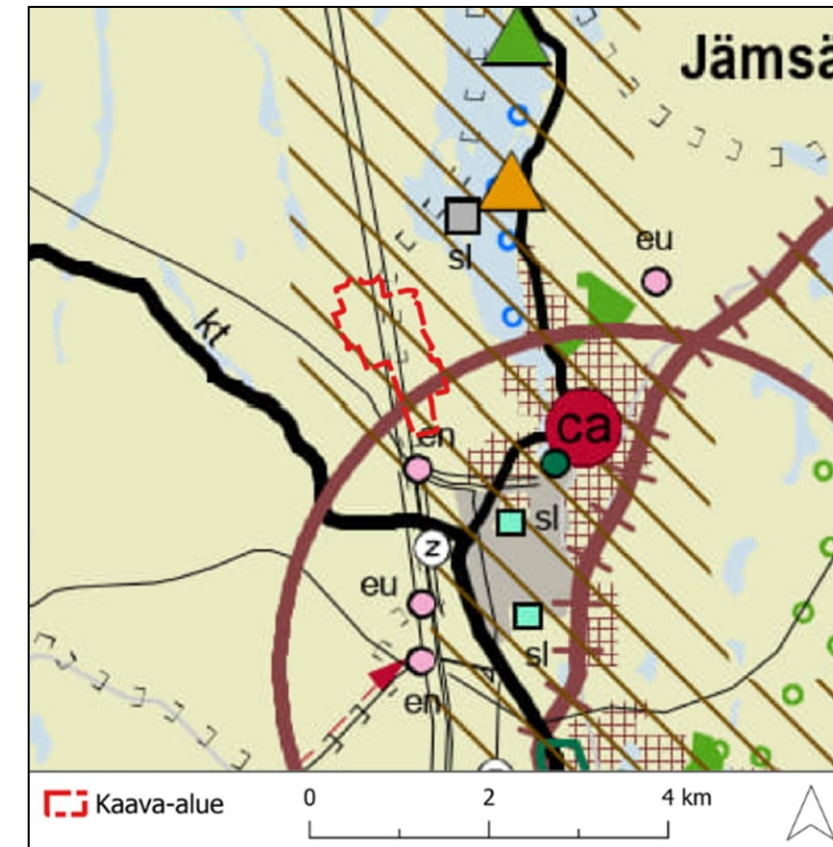
2.2 Kaavoitus

Maakuntakaava

Kaava-alue sijaitsee kokonaisuudessaan Keski-Suomen maakunnan alueella. Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmässä (24.06.2024) on voimassa olevia merkintöjä kahdesta kaavasta: Keski-Suomen maakuntakaava (hyv. 01.12.2017, lainvoimainen 28.1.2020) ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 (hyv. 08.12.2023, tuli voimaan 19.3.2024, kaavasta valitettu).

Keski-Suomen maakuntakaavassa (28.1.2020) kaava-alue sijoittuu kulttuuriympäristön vetovoima- ja biotalouteen tukeutuvalle alueelle. Kaava-alueen läpi kulkee Fingridin Alajärvi-Hikiä voimajohto, jonka alla kulkee moottorikelkkareitti. Lisäksi alueen eteläpäässä alueen poikki kulkee seutukeskuksen rajaus.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Keski-Suomen maakuntavaltuusto on hyväksynyt Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 8.12.2023. Kaava-alueen lähiympäristöön ei ole merkitty potentiaalisia tuuli- tai aurinkovoiman tuotantoalueita.

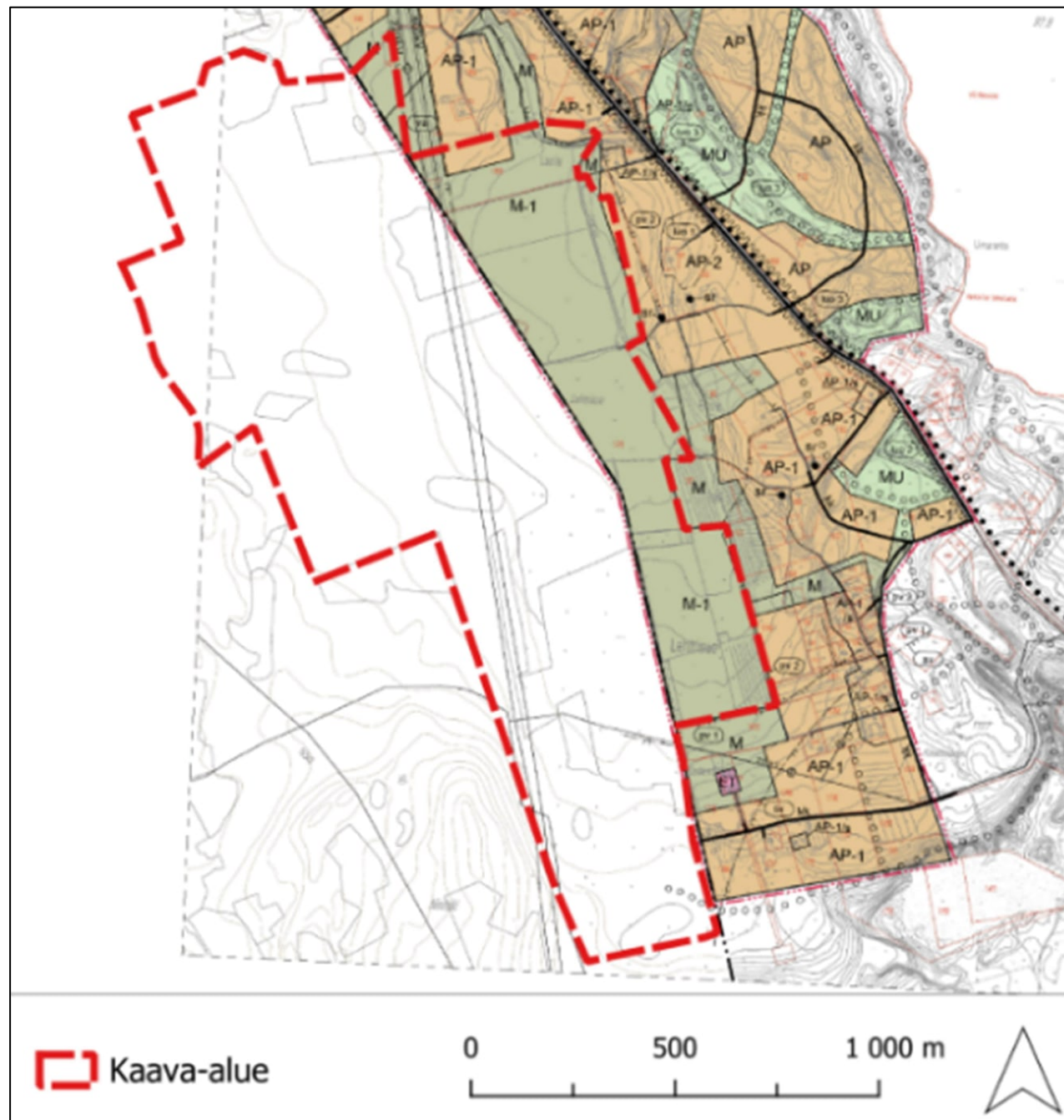
Kuva 2: Ote maakuntakaavasta. Kaava-alue sijaitsee voimajohtolinjan yhteydessä, joka on merkitty myös toisaalta kulttuuriympäristön vetovoima- ja biotalouteen tukeutuvalle alueelle.

Yleis- ja asemakaavat

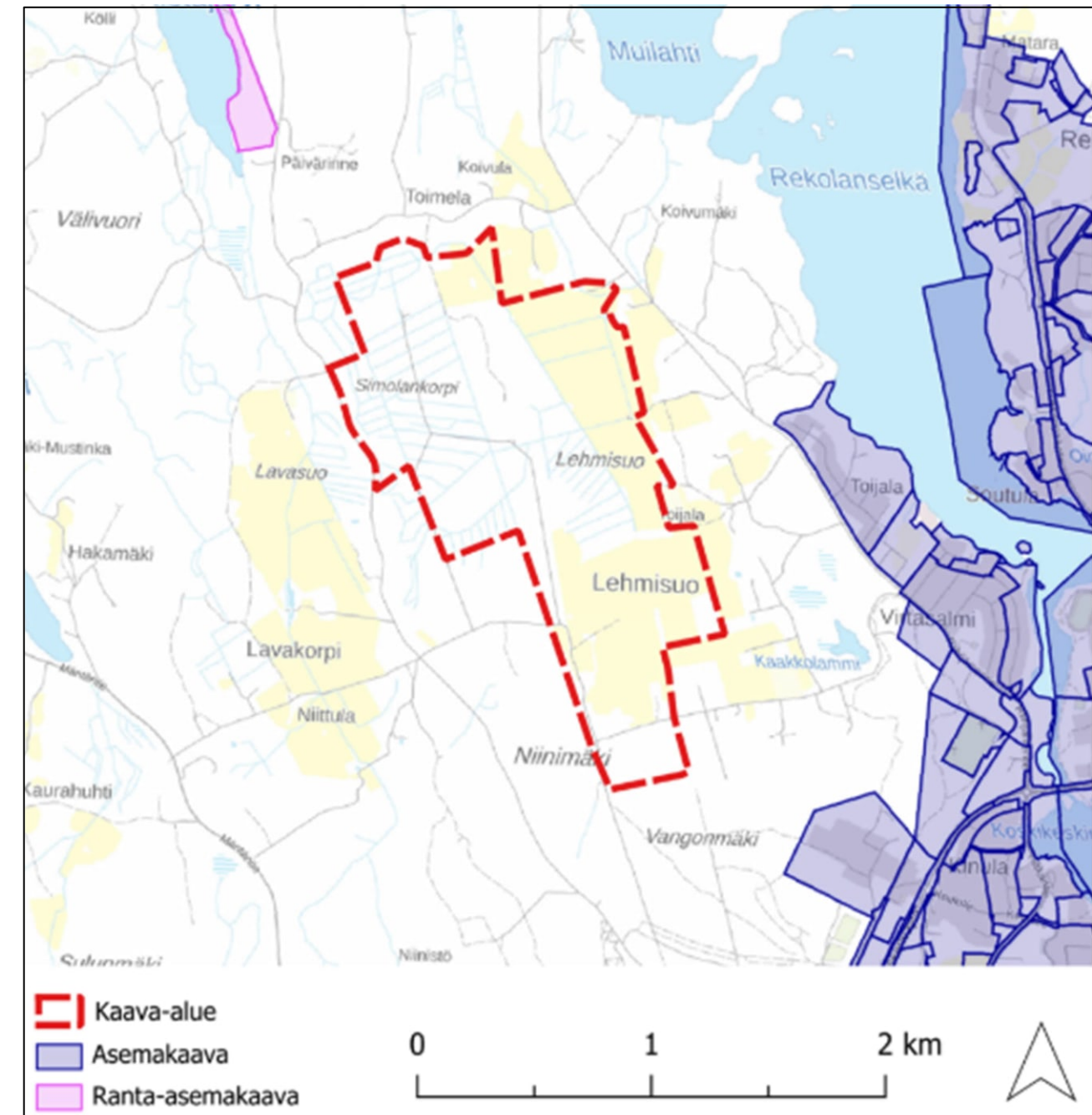
Kaava-alueen itäosaan ulottuu 18.11.2009 lainvoiman saanut Rasuanniemen osayleiskaavan muutos ja laajennus, jossa alue on merkitty pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi (M, M-1) alueeksi sekä pieniltä osin pohjois- ja itäreunassa pientalovaltaiseksi asuntoalueeksi (AP-1, AP-2). Kaava-alue ulottuu pohjois-, itä- ja eteläreunassa osittain I- ja II-luokan pohjavesialueille. Kaava-alueen keskeltä pohjois-eteläsuunnassa kulkee 220 kV ja 400 kV sähkölinjat sekä niiden vaara-alue. Alueen eteläosaan ulottuu ohjeellisen ulkoilureitin merkintä.

Kaava-alueen itä- ja etelärajan välittömässä läheisyydessä sijaitsee yleiskaavamerkintöjä muun muassa kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaista rakennuksista. Kaava-alueen itäpuolelle on osoitettu pientalovaltaisia asuntoalueita ja alueen eteläpuolella sijaitsee vedenottamo. Lisäksi Jämsänkosken tehtaiden suuronnettomuuspiiriin kuuluva konsultointivyyöhyke rajautuu kaava-alueeseen kaakossa.

Kaava-alueella ei sijaitse voimassa olevia asemakaavoja. Lähimmät asema- tai ranta-asemakaavoitetut alueet sijaitsevat noin 400–600 m etäisyydellä kaava-alueen rajalta itään ja kaakkoon.

Kuva 3: Ote Rasuanniemen osayleiskaavasta vuodelta 2009. Kaava-alueelle ulottuu etupäässä osayleiskaavan M-1 merkinnällä olevia alueita, jotka ovat viljelykäytössä olevia pelloja. Osayleiskaavassa on myös AP-1 merkinnällä olevia alueita kaava-alueen koilliskulmassa. Maisemavaikutusten kannalta huomioitavia kohteita ovat sr-merkinnällä olevat kohteet kaava-alueen itäpuolella. Nämä kohteet on tässä selvityksessä käsitelty paikallisesti arvokkaina kohteina.

Kuva 4: Asemakaavoitettujen alueiden sijainti suhteessa kaava-alueeseen. Asemakaavoitetut alueet sijaitsevat selvästi kauempana, eikä niistä ole näköyhteyttä kaava-alueella.

3 Maisema

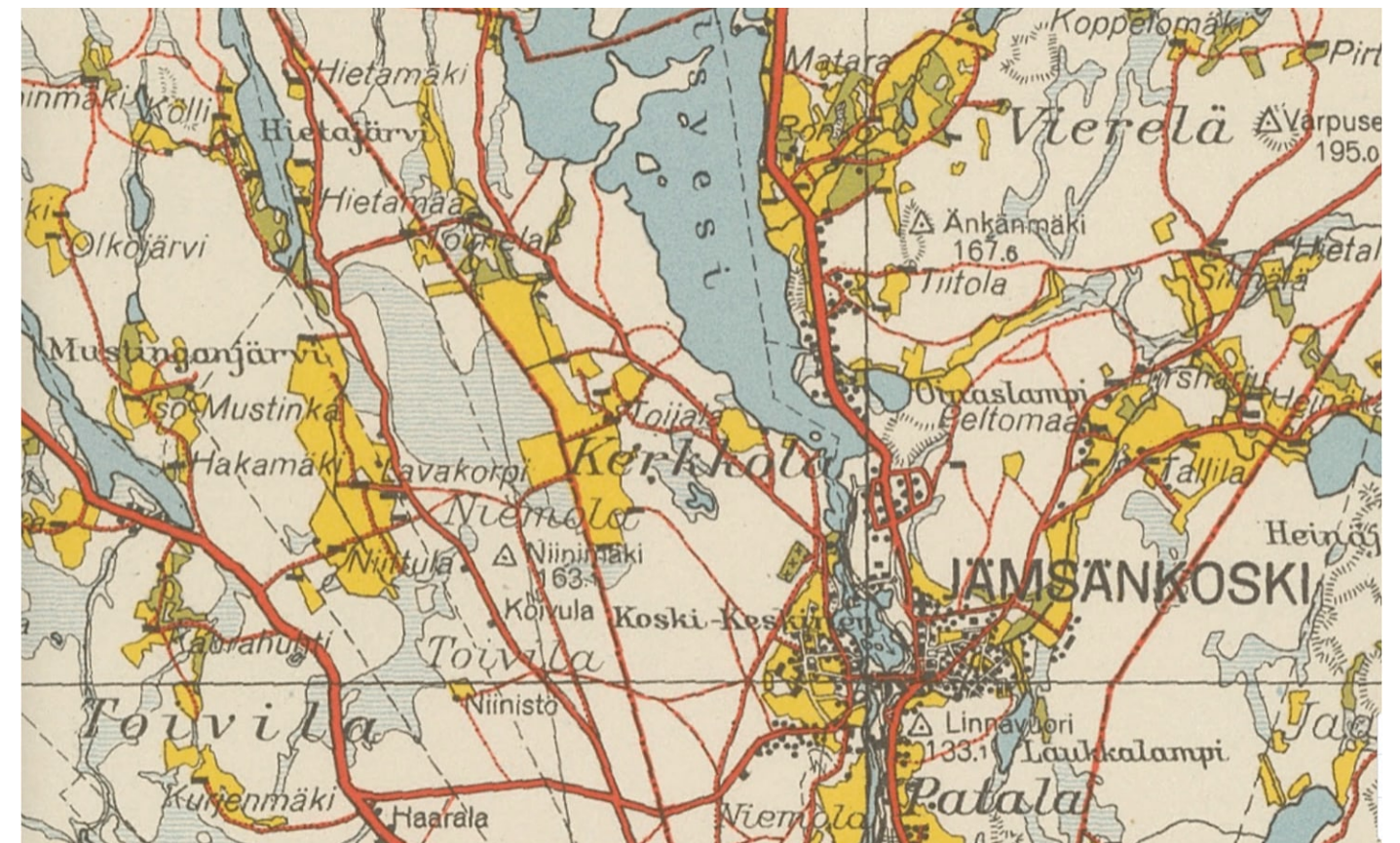
3.1 Maiseman historiaa

Jämsänkosken alueella on ollut asutusta rautakaudelta saakka ja sieltä tunnetaan Kerkkolan rustholli (1539), joka oli yksi Jämsän kantatiloista. Ensimmäinen vesivoimalla käyvä saha rakennettiin Jämsänkoskeen vuonna 1794 ja 1800-luvun lopulla paperiteollisuus alkoi kasvaa. Rakentaminen lisääntyi, kun Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiö ryhtyi 1920-luvulla toimimaan alueella.

Arkeologitoimisto Aleksandrian selvityksen mukaan kaava-alueella ei ole ollut kyläasutusta historiallisella ajalla, vaan sitä on hyödynnetty maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Kaava-alueen soinen maaperä valjastettiin viljelykäyttöön ja rakentuminen lisääntyi 1900-luvun puolivälin jälkeen. Asutus kaava-alueen ympäristössä keskittyi sen pohjois-, itä- ja eteläreunalle.

Kuva 5: Kartta vuodelta 1863 osoittaa kaava-alueen ympäristöineen olevan vielä rakentamaton. Kerkkolan tila on merkitty Jämsänkosken luokse. Samoin on merkitty nykyisin maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi määritelty Hopsun tila kaava-alueesta pohjoiseen. Karttakuva: Vanhat kartat, MML.

Kuva 6: Kartassa vuodelta 1949 näkyy kaava-alueen pellot ja suoksi merkitty metsäinen alue. Kartta ei täysin vastaa ilmakuvaa (kuva 7), mutta pääasialliset maankäytön muodot ja asutuksen sijoittuminen ovat yhtäläiset. Karttakuva: Vanhat kartat, MML.

Kuva 7: Ilmakuvassa vuodelta 1949 näkyy kaava-aluetta ympäristöineen. Metsien rajaama peltoalue ja voimajohtolinjat erottuvat hyvin ja asutus on sijoittunut peltoalueiden itäreunoille. Muutokset nykytilanteeseen ovat pieniä ja merkittävin muutos on asutuksen ja rakentumisen lisääntyminen järven rannalla ja edelleen Jämsänkosken taajamassa. Karttakuva: Historialliset ilmakuvat, MML.

3.2 Maiseman nykytila

Maisemamaakunta ja suurmaisema

Maisemamaakuntajaossa Suomi on jaettu yhteensä kymmeneen maisemamaakuntaan ja osa näistä edelleen pienempiin seutuihin. Ympäristöministeriön maisema-alueityöryhmän työhön vuodelta 1993 perustuvan jaon tarkoituksena on tyypitellä erilaisten alueiden kulttuuriympäristön ja maiseman piirteitä. Kaava-alue kuuluu Hämeen viljely- ja järvimaa-maisemamaakuntaan sijaiten sen aivan pohjoisimmassa osassa, joka on nimetty maisemamaakunnan pienempiin osiin jakavassa seutujaossa Pohjois-Hämeen järviseuksi. Metsävaltainen, pelloiltaan pienipiirteinen ja metsäteollisuuden myötä kehittynyt alue kuvaa alueen suurmaisemaa hyvin.

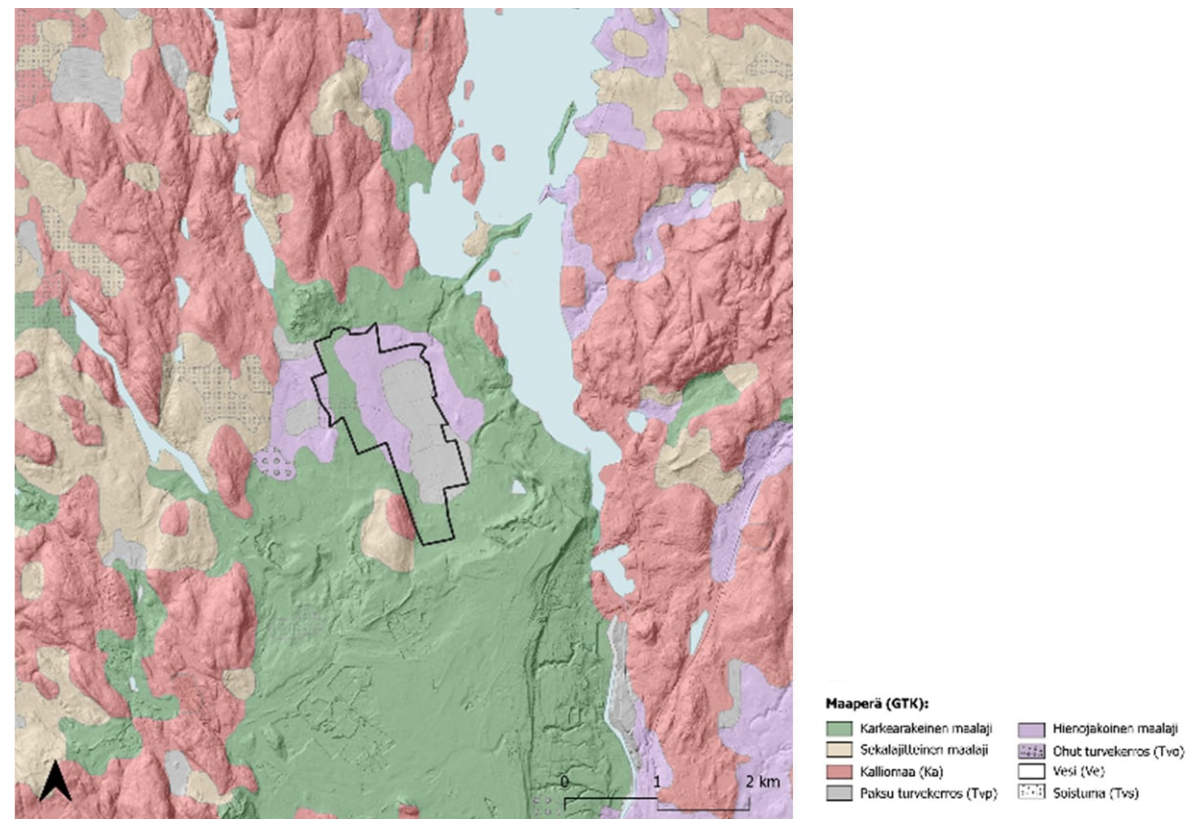
Keski-Suomen liiton maakunnallisessa maisemaselvityksessä vuodelta 2005 jaettiin maakunta vielä 14 maisematyyppiin, jossa kaava-alue sijoittuu Jämsänjokilaakson maisematyyppiin.

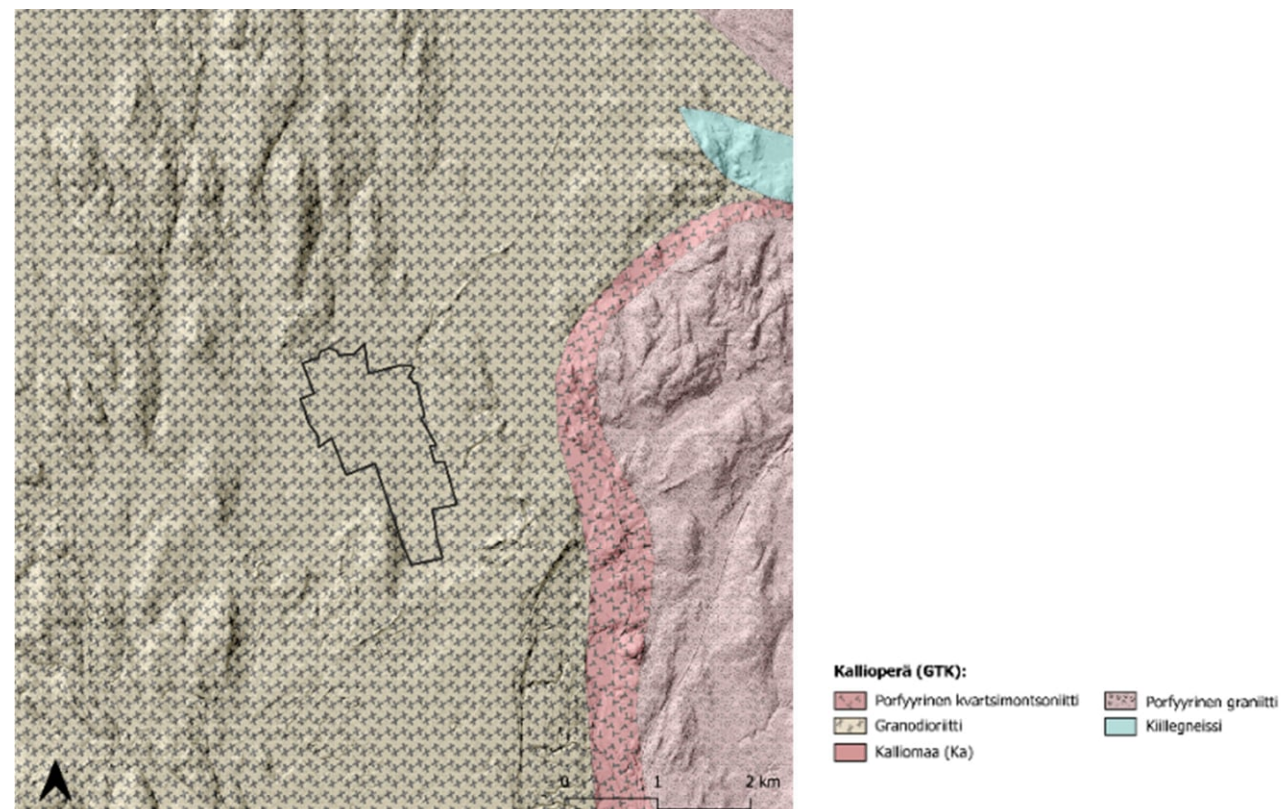
”Maasto on kumpuilevaa kalliota ja kumpumoreenia. Aluetta halkovat muutamat laajat harjujaksot sekä Sisä-Suomen reunamuodostuma. Ensimmäiset maantiet ovat kulkeneet näihin liittyviä sora- ja hiekkakannaksia pitkin. Jämsänjokilaaksossa on Keski-Suomen laajimmat yhtenäiset savikko- ja hiesualueet. Tämä näkyy laajoina viljelyksinä laaksonpohjamailla ja joen rantamailla etenkin Jämsänjoen suulla. Pellot kumpuilevat, välillä viettäen jyrkästikin laaksojen rantasavikoille. Viljelyaukeille tyypilliset reunavyöhykkeet ovat vaihtelevia, usein jyrkkien kalliometsien rajaamia. Yleisilme on metsäinen. Metsä- ja puunjalostusteollisuus on alueelle leimaa-antavin elinkeino. Teollisuudella on ollut merkittävät vaikutukset alueen yhdyskuntarakenteeseen. Tyypillistä alueen rakennuskulttuurille ovat suurtilat ja vuraat talonpoikaistalot.”

Kuva 8: Suomen maisemamaakuntien jakaantuminen. Kaava-alue kuuluu Hämeen viljely- ja järvimaa-maisemamaakuntaan ja edelleen sen seutujaossa Pohjois-Hämeen järviseuutuun.

Suurmaisemassa kaava-alueen ympäristö koostuu kallioselännteistä ja kapeista järvistä. Itse kaava-alue sijaitsee järvalueen länsipuolelle sijoittuvalla loivapiirteisellä alueella. Suurmaisemaa hallitsevat metsät ja asutus on keskittynyt vesistöjen rannoille. Maisemallisena solmukohtana alueella on Jämsänkoski ja sitä ympäröivä teollisuus ja asutus

Kuva 9: Kaava-alue on osoitettu mustalla aluerajauksella. Maaperä vaihtelee länsisivun metsäalueen karkeammista maalajeista peltoalueen hienojakoisimpiin maalajeihin.

Kuva 10: Kaava-alue on osoitettu mustalla aluerajauksella. Kallioperä on koko kaava-alueella ja sen ympäristössä granodioriittiä, joka on tyypillinen keskisuomalainen syväkivilaji.

Maisemarakenne ja maisemakuva

Kaava-alue sijoittuu kallioselänteiden rajaaman, muuta ympäristöään tasaisemman laaksoalueen itäreunalle. Tilallisesti kaava-alue koostuu sulkeutuneesta metsäalueesta ja avoimesta peltoalueesta. Alueen korkeus vaihtelee välillä +100 m...+125 m. maanpinnan ollessa korkeimmillaan alueen kaakkoisosassa.

Kaava-aluetta tarkastellaan pääosin peltoalueelle rajautuvilta pihapiireiltä. Kaava-alueen olevia maisematyyppejä ovat metsä- sekä maatalousmaisemat ja alueen maisemakuva muodostuu näiden maisematyyppien kokonaisuudesta. Olevaa maisemaa rikkoo suurimittakaavaista infrastruktuuria edustava voimalinja, joka halkoo tulevaa paneelialuetta pohjois-eteläsuuntaisesti. Peltoalueille sekä voimalinjan kohdalle muodostuu pitkiä näkymiä, joita rajaavat metsät ovat suoraviivaisia.

Kuva 11: Kaava-alueen maisemaa, jonka ominaispiirteitä ovat suoraviivaiset rajautuvat metsät edustaen alueen luonnonmaisemaa ja avoimet viljellyt peltoalueet osana kulttuurimaisemaa. Kuvassa näkyy myös alueelle tyypillistä ojien varren puuvartista kasvillisuutta.

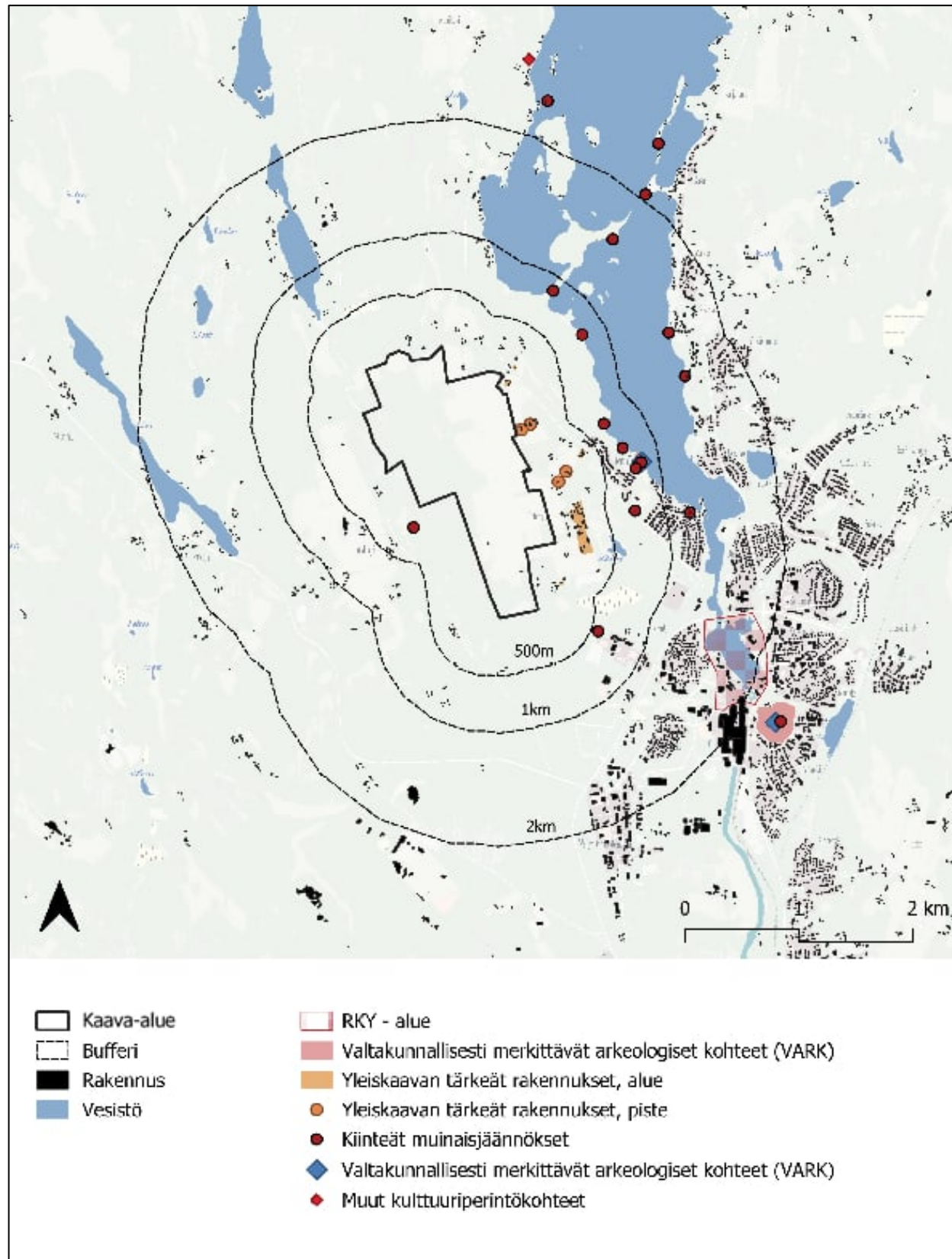

Kuva 12: Kaava-aluetta halkoo maisemassa voimakkaasti erottuva voimajohtolinja, joka voidaan määritellä maisemahäiriöksi. Voimajohtolinjaa ympäröi avoin johtokatualue, jolle ei sallita korkeaa puuvartista kasvillisuutta.

Kuva 13: Kaava-alueen tyypillistä maisemaa sen länsisivulla. Metsän reunat ovat selvärajaiset ja siten myös alueen rajaukset avoimien ja suljettujen maisematilojen osalta.

4 Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet

Kuva 14: Koostekartta kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevista arvokohteista.

4.1 Valtakunnallisesti arvokkaat kohteet

Muinaisjäännökset

Alle yhden kilometrin etäisyydellä kaava-alueen rajoista sijaitsee yhdeksän kiinteää muinaisjäännöstä. Näistä lähin, Niinimäen hiilimiilu (1000045989), sijaitsee noin 170 m päässä suunnittelualueesta sen länsipuolella. Muut muinaisjäännökset kaava-alueen lähellä sijaitsevat sen itäpuolella vaihtelevasti noin 560–860 m etäisyydellä:

- Toijalanranta 1 (asuinpaikka/asumuspainanne, 183010022)
- Toijalanranta 2 (asuinpaikka, 183010023)
- Toijalanranta 3 (asuinpaikka, 183010024)
- Toijalanranta 4 (asuinpaikka, 183010025)
- Toijalanranta 5 (asuinpaikka/asumuspainanne, 183010056)
- Seppäsenpolku (hiilimiilu, 1000028530)
- Vangonmäki (hiilimiilu, 1000027753)
- Rasuanniemen kannas (pyyntikuoppa, 183010057)

Kaava-alueen ja siihen liittyvien voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi suoritettiin vuonna 2025 Arkeologitoimisto Aleksandrian toimesta. Inventoinnin yhteydessä ei kaava-alueelta löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia suojelukohteita. Inventoinnin tuloksena voimajohtovaihtoehdon VE2 alueelta löydettiin kaksi hiilihautaa, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ne sijaitsevat noin 20 metrin etäisyydellä VE2 keskilinjasta.

- 1 hiilihauta (kohde 1 Jämsä Kerkkolankangas 1)
- 2 hiilihauta (kohde 2 Jämsä Kerkkolankangas 2)

RKY-kohteet

Kaava-alueen läheisyydessä, alle kahden kilometrin etäisyydellä on yksi valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (RKY 2009); Jämsänkosken teollisuusympäristö, joka sijaitsee noin 1,4 km päässä kaava-alueen kaakkoisrajalta. Rakennusperintökohteeksi luokiteltu Vangonmäen siunauskappeli sijaitsee kaava-alueesta noin 1,1 km kaakkoon.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Kaava-alueen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA). Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Alhojärven viljelymaisema ja Jämsänjokilaakso sijaitsevat noin 7,6 km päässä kaava-alueen eteläpuolella.

4.2 Maakunnallisesti arvokkaat kohteet

Kaava-alueen läheisyydessä ei sijaitse maakunnallisesti arvokkaita maisema- tai kulttuuriympäristökohteita. Lähin maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Hopsu, sijaitsee noin 4,1 km päässä kaava-alueen pohjoispuolella.

4.3 Paikallisesti arvokkaat kohteet

Kaava-alueen itäosassa voimassa olevalle Jämsän Rasuanniemen osayleiskaavan laajennus ja muutos (lainvoimainen 18.11.2009) kaava-alueelle on osoitettu paikallisesti arvokkaita kulttuuri- ja rakennushistoriallisia kohteita. Mikään kohteista ei sijoitu nyt laadittavan olevalle osayleiskaava-alueelle, mutta kaikki kohteet (10 kpl) sijoittuvat kaava-alueen läheisyyteen (alle 500 metriä alueen rajasta). Kohteet on osoitettu säilytettäväksi Rasuanniemen osayleiskaavan laajennus ja muutos -kaavassa (2009). Voimassa olevan osayleiskaavan arvokohteet kohdekuvauksineen on lueteltu alla ja ne on esitetty kartalla sekä taulukossa seuraavalla sivulla pohjautuen Rasuanniemen inventoinnin tuloksiin ja karttoihin (ks. Kuva 15 ja Kuva 16). Suojellut kohteet ovat joko sr-kohteita tai osa /s- aluetta. Kaavamääräykset ovat seuraavat:

sr-kohteet: *sr -kohdemerkintä osoittaa Keski-Suomen museon rakennusinventoinnin kulttuuri- ja rakennushistoriallisesti arvokkaat rakennukset tai rakennusryhmät, joiden ympäristö säilytetään.*

/s -alue: */s -alueilla tulee säilyttää ympäristö. Merkinällä on osoitettu Keski-Suomen museon rakennusinventoinnissa kohteet, jotka ovat paikallisesti kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokkaita jälleenrakennuskauden tyyppitaloalueita, joilla pihaympäristön ja historiallisen rakennuskannan ominaispiirteet tulee säilyttää. Säilytettäväksi alueiksi on osoitettu yhtenäinen Paratiisin alue sekä viisi yksittäistä kohdetta muualta suunnittelualueelta: Marjamäki, Koivula (Laurila), Honkala, Mäntylä ja Yrjölän talo. Säilytettävillä alueilla uudis- ja lisärakentaminen tulee sopeuttaa taajamakuvaan ja alueen rakennusperinteeseen.*

1. Marjamäki (/s-alue)

Marjamäki (Koivumäentie 13) on paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä rakennus, sillä se edustaa alueelle epätavallista 1950-luvun rakennustyyppiä. Lisäksi rakennus on säilynyt poikkeuksellisen hyvin alkuperäisessä asussaan alueella, jossa rakennuskannan uudistuminen on ollut voimakasta. Kohteella on paikallista maisemallista merkitystä Koivumäenpeltotilkun laidalla.

2. Koivula (Laurila) (/s-alue)

Laurilan pihapiiri (Riihijärventie 172) on maisemallisesti keskeisellä paikalla Riihijärventien varressa. Laurilan pihapiirillä on paikallista maisemallista arvoa. Pihapiiri on säilynyt eheänä kokonaisuutena talousrakennuksineen ja kuvaa hyvin jälleenrakennuskauden pienimuotoista maataloutta harjoittavaa tilakokonaisuutta. Pihapiiri kokonaisuutena on rakennushistorian osalta paikallisesti merkittävä sen yhtenäisyyden ja elinkeinohistoriallisen taustansa vuoksi.

3. Lehmisuon päärakennus (sr-kohde)

Lehmisuon päärakennus (Riihijärventie 225) on paikallisesti arvokas, myöhäisemmästä pieneläjien asumisesta kertova kohde. Muonamiehen mökki edustaa 1950-luvun pienimittakaavaista asumista, jossa näkyy yhä omavaraistalouden leima. Kohde on paikallisesti maisemallisesti sekä elinkeinohistoriallisesti arvokas. Se kuuluu osaksi Keski-Tuomaalan kokonaisuutta. Talo on vuokrattu ympärivuotiseksi asunnoksi (tilanne 2008).

4. Koski-Tuomaalan päärakennus (sr-kohde)

Koski-Tuomaala (Riihijärventie 223) on paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä pihapiiri, joka on sijainnut nykyisellä paikallaan 1970-luvulta lähtien. Vanha Kerkkolan päärakennus 1800-luvun lopulta siirrettiin nykyiselle paikalleen Yhtyneiden Paperitehtaiden laajennuksen tieltä, uusi sijoituspaikka oli tilan omilla mailla. Pihapiirissä ei ole muuta vanhaa rakennuskantaa, vaan se on siirron yhteydessä rakentunut. Kohteella on paikallista historiallista merkitystä yhtenä Jämsänkosken

kantatiloista ja rustholleista. Pihapiiriin yhdessä muonamiehen mökin kanssa on paikallista maisemallista merkitystä.

5. Honkala (/s-alue)

Honkala (Toijala 6) muodostaa yhdessä naapuritilansa Mäntylän kanssa Toijalantien alkuun paikallisesti maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Kahden kohteen kokonaisuus on rakennushistoriallisesti paikallisesti arvokas, puisten pientalojen kokonaisuus. Sillä on paikallista elinkeinohistoriallista merkitystä agraari kulttuurin siirtymävaiheen rakennuskantana.

6. Mäntylä (/s-alue)

Mäntylä (Toijala 10) muodostaa yhdessä viereisen tilan Honkalan kanssa maisemallisen kokonaisuuden, jolla on paikallista merkitystä. Pienimittakaavaiset rakennukset ovat myös paikallisesti merkittäviä elinkeinohistorian muutoksesta kertovia kohteita, sillä ne edustavat asutustyyppiä, josta käytiin töissä kodin ulkopuolella.

7. Juholan pihapiiri ja sen rakennuskanta (sr-kohde)

Juhola (Toijala 28) edustaa ennen sotia rakennettua, 1933-luvun pientilan pihapiiriä. Sen pihapiiri on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan. Rakennuskanta on yksinkertaista ja tarkoituksenmukaista. Juholalla on paikallista rakennushistoriallista arvoa pihapiirin rakennuskannan autenttisuuden osalta, paikallista elinkeinohistoriallista merkitystä 1933-luvun pienviljelijätilana sekä paikallista maisemallista merkitystä neljän tien risteyskohdassa sijaitsevana maisemassa läsnäolevana pihapiirinä.

8. Toijalan aitat (sr-kohde)

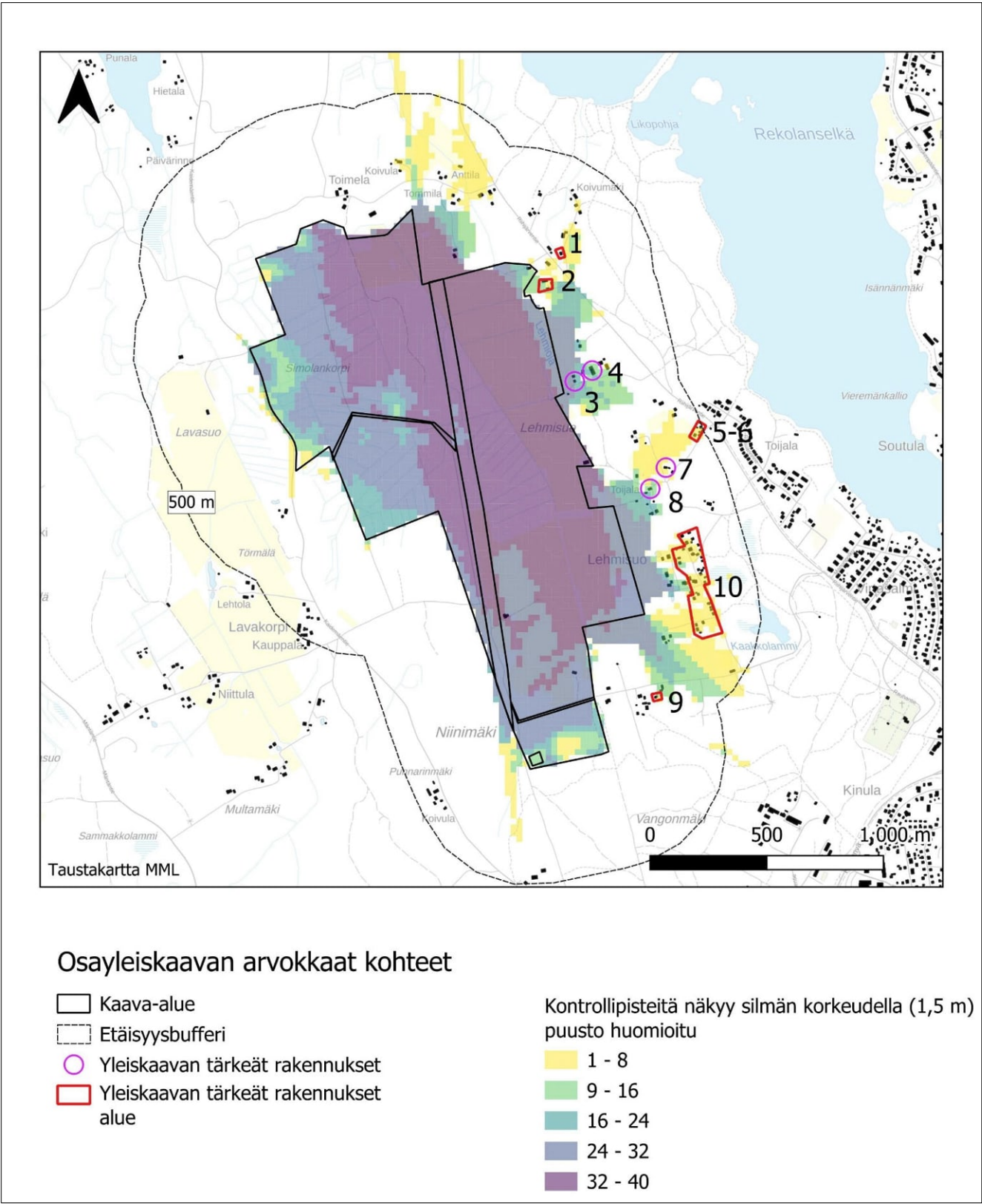
Aittarakennuksilla ja ladolla (Toijala 32) on paikallista maisemallista merkitystä keskeisen sijaintinsa vuoksi. Toijalan torpan vanhana hirsirakennuskantana ne edustavat alueelta jo kaikilta muilta osin kadonnutta agraarikulttuurin osaa, torppahistoriaa. Kahdella aittarakennuksella on näin myös paikallista historiallista merkitystä. Alueelta jo kadonneena 1800–1900-luvun taitteen rakennuskantana sekä tyyppinä ne ovat myös paikallisesti rakennushistoriallisesti huomionarvoisia.

9. Yrjöläntalo (/s-alue)

Yrjöläntalo (Kaakkolammintie 105) edustaa tyyppillistä jälleenrakennuskauden tilakeskusta, sillä on paikallista maisemallista arvoa avoimessa peltomaisemassa, metsän reunaan sijoittuneena tilana. Kohteessa on rakennushistoriallisia arvoja hyvin alkuperäisessä asussaan säilyneenä, yksittäistalona sijainneena 1950-luvun rakennuskokonaisuutena. Elinkeinohistoriallisesti tila edustaa sotien jälkeistä pienviljelijäelämää, jossa peltoalat olivat muutaman hehtaarin ja karjaa oli oman talouden tarpeisiin.

10. Paratiisin aluekohde (/s -alue)

Paratiisin alueen noin 15 talosta koostuva asutuskeskittymä on pienimuotoinen, mutta edustava esimerkki jälleenrakennuskauden asutusmaisemasta. Sillä on paikallista historiallista merkitystä sotien jälkeisen asutustoiminnan kannalta. Rakennushistoriallisesti alue on paikallisesti arvokas yhdenmukaisen rakennuskantansa puolesta, siellä ovat säilyneet jälleenrakennuskauden arkkitehtuurille tyyppilliset piirteet sekä useita yksittäiskohteita, jotka ovat säilyneet hyvin rakennusajankohdalleen ominaisessa asussa. Aluekokonaisuudella on paikallista maisemallista merkitystä 1940-1950-lukujen ryhmäkylä-ilmionä, joka asettuu paikallisteiden maisemassa näkyväle ja keskeiselle paikalle. Oman maisemallisen elementtinsä tuovat myös vanhat vehmaat pihapiirit sekä aluetta Kaakkolammintien suunnassa ympäröivät viljellyt peltoaukeat. Alueen yhtenäisyyttä ja maisemallisia ominaisuuksia tulisi tukea jatkossakin.

Kuva 15: Rasuanniemen osayleiskaava-alueen inventoidut kohteet esitetty inventoinnin mukaisesti (2009).

Suunnittelualueella inventoitujen kohteiden edustavuus:

Kohde	Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävä	Paikallisesti maisemallisesti merkittävä	Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä	Paikallisesti elinkeinohistoriallisesti merkittävä	Suojeltava rakennus tai rakennusryhmä
Marjamäki		X	X		
Koivula (Laurila)		X		X	
Lehmisuo		X		X	X
Koski-Tuomaala	X	X	X		X
Honkala		X	X	X	
Mäntylä		X	X	X	
Juhola		X	X	X	X
Toijalan aitat	X	X	X		X
Yrjölän talo		X	X	X	
Paratiisin aluekohde		X	X		

Kuva 16: Taulukko Jämsän (2009) Rasuanniemen osayleiskaavan laajennus ja muutos kaavaehdotuksen selostuksesta.

5 Vaikutusten arviointi

Hankkeen maisemavaikutuksia on arvioitu kohteiden arvojen ja muutosherkkyiden perusteella huomioiden sekä vaikutusalueella tapahtuvien muutosten suuruus sekä niiden merkittävyys.

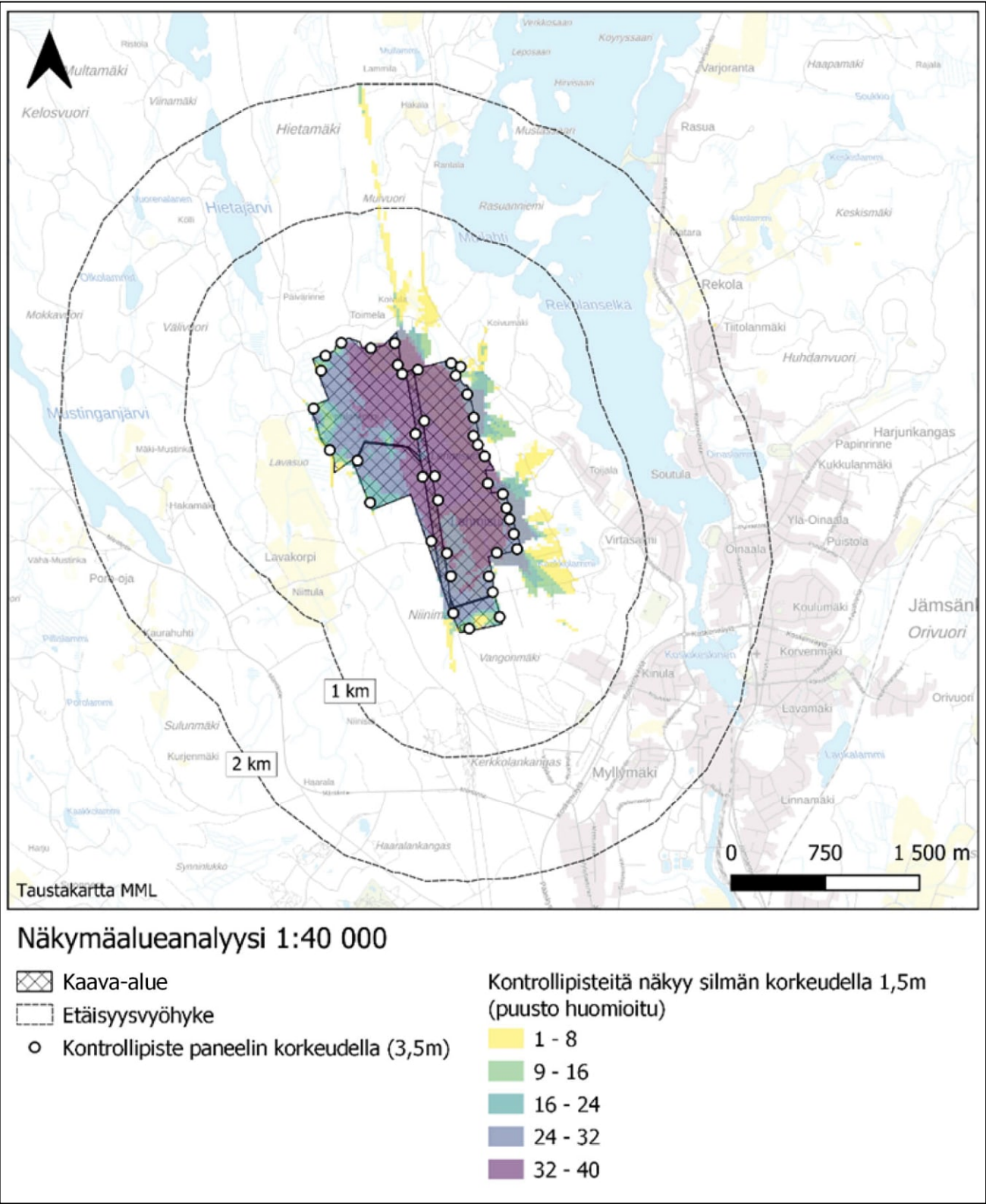
Vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä on selvitetty näkymäalueanalyysiin, kohteesta laadittuihin havainnekuviin sekä maastossa tehtyjen havaintoihin perustuen.

5.1 Vaikutukset maisemaan

Näkymäalueanalyysi

Kohteeseen laadittiin syksyllä 2024 näkymäalueanalyysi (ks. Kuva 17), jota päivitettiin kesäkuussa 2025 kaava-alueen layout-muutoksen vuoksi. Analyysin avulla suunniteltiin maastoinventointeja sekä mahdollisia havainnekuviin paikkoja. Näkymäalueanalyysin laadinnassa on hyödynnetty paikkatietoina saatavia maastonmuotoja sekä olevan puun latvustotietoja. Näiden avulla pystytään muodostamaan analyysi kaava-alueelle suunniteltujen paneelien näkyvyydestä, jota tarkennetaan maastotöiden avulla.

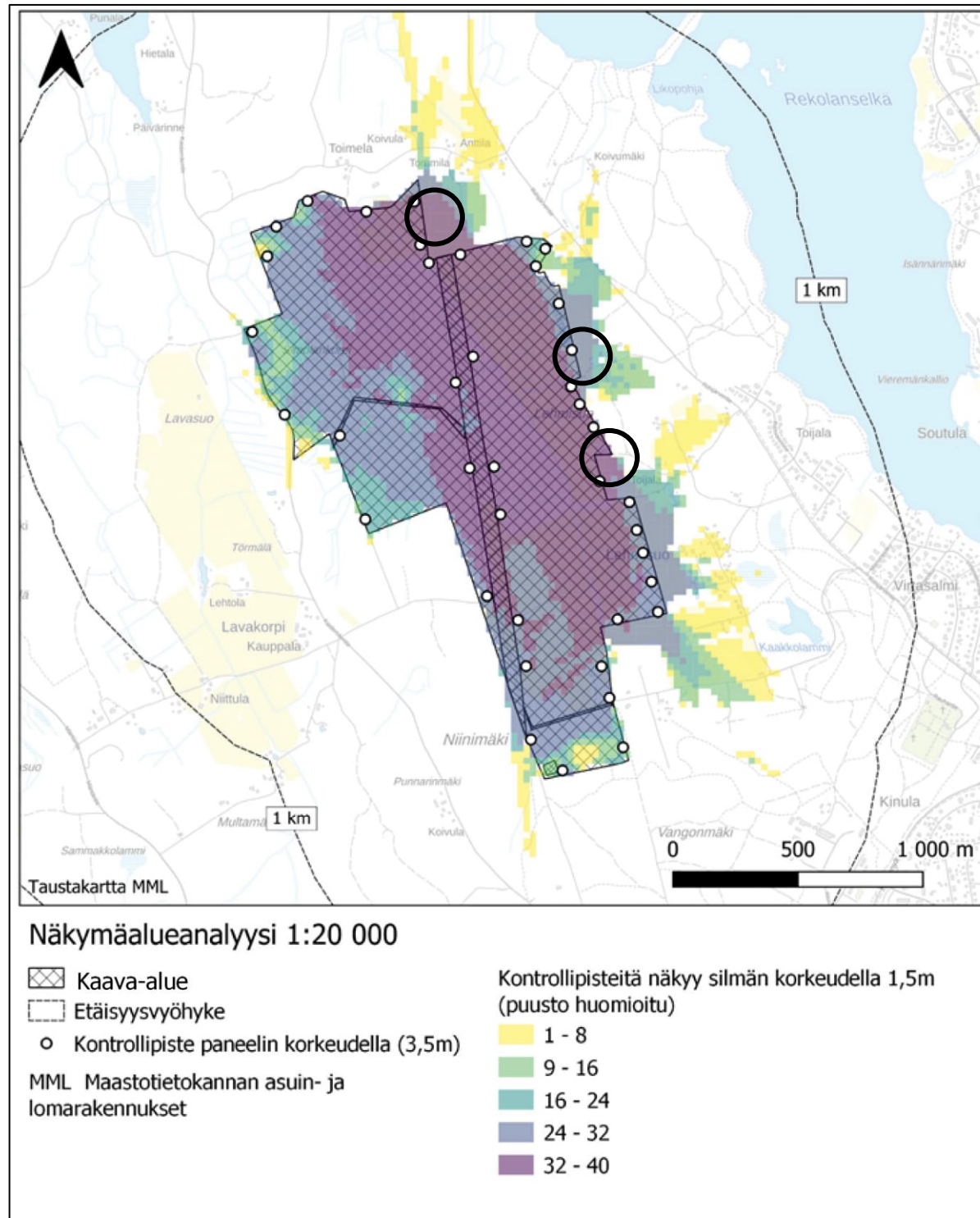
Lähtökohtaisesti kohdetta korkeammalle nousevat maastonmuodot sekä puusto estävät näkymät paneelialueelle. Analyysin perusteella näkymiä ei muodostu ympäristöön juurikaan yli 500 m päässä kaava-alueesta. Kaava-alueen sijaitessa pääosin tasaisella, metsien rajaamalla peltoalueella, avautuu tulevalle kaava-alueelle näkymiä etupäässä peltoalueen itäisiltä reunoilta. Puuston vuoksi alueelle ei muodostu näkymiä kauempaa tarkastellessa. Analyysin ja maastossa tehtyjen havaintojen perusteella pystyttiin päättelemään maisemavaikutusten kohdistuvan ainoastaan kaava-alueen välittömään yhteyteen sekä kaava-alueen itäosassa peltomaiseman reunoille.

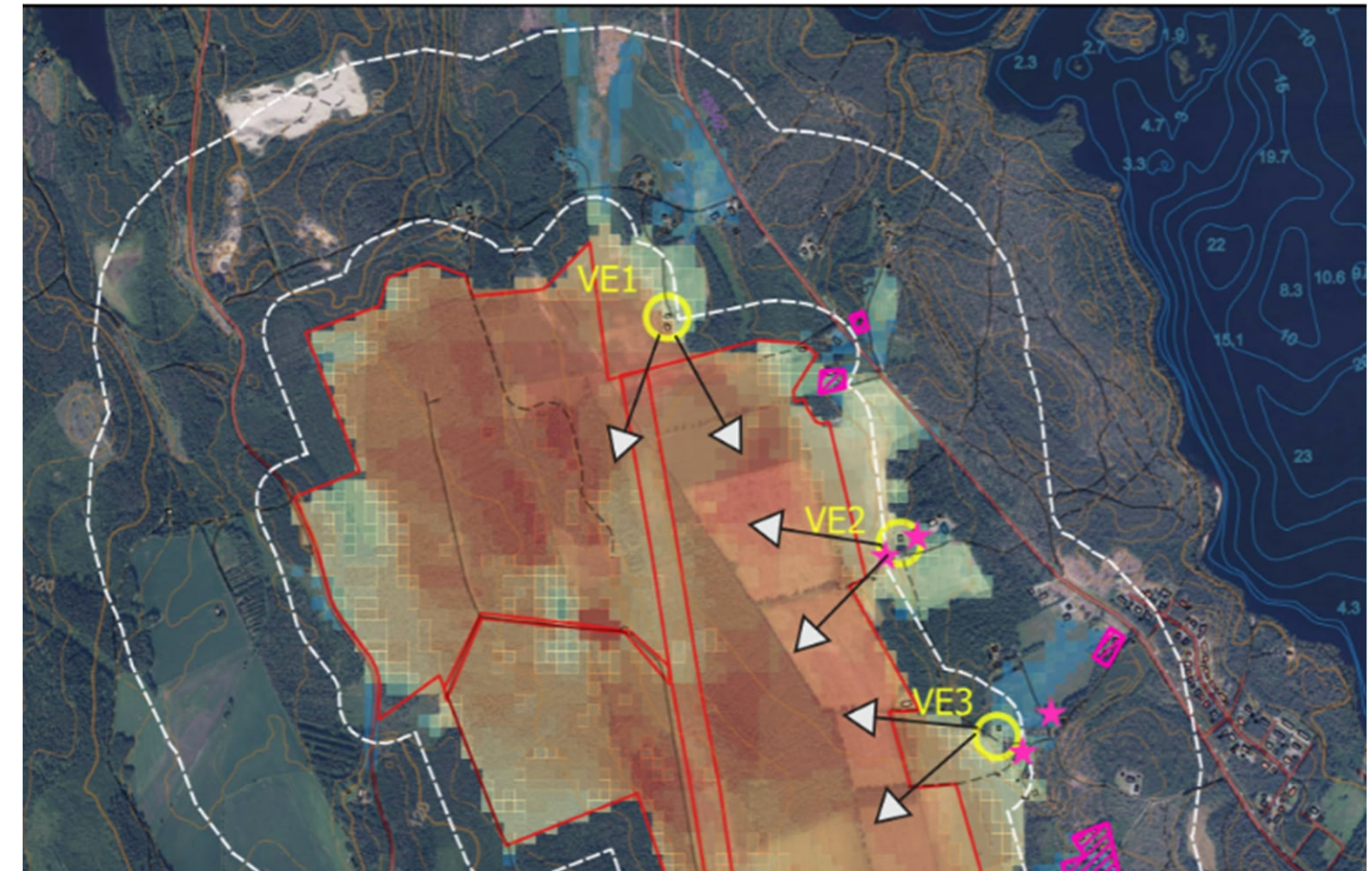
Kuva 17: Näkymäalueanalyysi. 3,5 metriä korkeat paneelit ovat nähtävissä avoimella peltoalueella sekä sen reunoilla. Peltoa ympäröivät metsät rajaavat paneelien näkymistä ympäristöön. Analyysin perusteella näkymiä ei muodostu ympäristöön juurikaan yli 500 m päässä kaava-alueesta. Näkymäalueanalyysin pohjoiskulmassa esitetty pitkä näkyvyyslinja tarkistettiin maastossa ja sitä ei todellisuudessa muodostu analyysin mukaisesti.

Havainnekuvat

Havainnekuvien ottopaikat suunniteltiin näkymäalueanalyysin perusteella, jota tarkennettiin maastossa. Maastossa kuvattiin näkymiä kohti kaava-alueita suurimmalta osalta pihapiirejä. Näkymien ja kohteiden arvojen perusteella päädyttiin havainnekuvien laatimiseen kolmesta pihapiiristä. Nämä edustavat hyvin myös muita kaava-alueen itäosassa olevien pihapiirien tilannetta näkyvyyden suhteen.

Kuva 18: Havainnekuvien ottopaikat suunniteltiin näkymäalueanalyysin perusteella, jota tarkennettiin maastossa. Analyysin perusteella pystyttiin arvioimaan näkyvyyden oleva suurin alueen itäosassa. Mustilla ympyröillä on merkitty karkeasti seuraavassa kuvassa tarkennetut kuvauskohdat.

Yleiskaavan tärkeät rakennukset

- ★ Yleiskaavan tärkeät rakennukset, pisteet
- ▨ Yleiskaavan tärkeät rakennukset, alue

Kuva 19: Havainnekuvien ottopaikat ja suunnat kartalla.

Kuva 20: Havainnekuva kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsevasta pihapiiristä. 3,5 metriä korkeat paneelit näkyvät laajalti peltoalueella sijoittuen olevan voimajohtolinjan kummallekin puolelle. Voimajohtolinja kulkee aivan kiinteistön vierestä, vähimmillään vain noin 70 m päässä. Etäisyys aurinkopaneeleihin on noin päärakennukselta noin 85 m etelän suunnassa ja noin 160 m lännessä.

Kuva 21: Havainnekuva kaava-alueen itäpuolella sijaitsevasta pihapiiristä, joka on merkitty Rasuanniemen osayleiskaavassa (2009) sr-merkinnällä (Koski-Tuomaala). Paneelit ovat noin 170 metrin päässä kuvauspaikasta ja näkymiä peittää osin pihan oleva kasvillisuus sekä talousrakennukset.

Kuva 22: Havainnekuva kaava-alueen itäpuolella sijaitsevasta Toijalan pihapiiristä. Paneelit näkyvät laajalti peltoalueella. Välimatka pihapiiristä paneelialueeseen on noin 150 metriä.

5.2 Vaikutukset kulttuuriympäristöihin

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet

Hankkeella ei ole vaikutuksia valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviin maiseman tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin. Arvokkaat kohteet sijaitsevat niin kaukana kaava-alueesta, ettei näköyhteyttä ja siten maisemavaikutuksia muodostu.

Paikallisesti arvokkaat kohteet

Hankkeella on paikoin maisemallisia vaikutuksia paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin, sillä hankkeen toteutuksen myötä maiseman luonteeseen kohdistuu muutoksia, jotka ovat nähtävissä useiden paikallisesti arvokkaiden kiinteistöjen pihapiireistä tai tarkasteltaessa kohteita lännestä peltoalueen yli kohti itää. Alla on käyty kohdekohtaisesti läpi maisemalliset vaikutukset. Numerointi perustuu Rasuanniemen osayleiskaavan inventoitujen kohteiden listaukseen.

1. Marjamäki (/s-alue)

Ei näkemäyhteyttä kaava-alueelle. Hankkeella ei ole vaikutuksia kohteeseen.

2. Koivula (Laurila) (/s-alue)

Hankkeella on kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia pihapiiristä paneelialueelle avautuvaan maisemaan. Paneelialue tulee hyvin lähelle kohdetta (paikoin 70 m etäisyydelle), mutta pihapiiriä rajaa osin varttunut puusto ja muu kasvillisuus. Kohteen rooli maisemassa vaarantuu kohtalaisesti katsoessa aluetta lännestä kohti itää, mutta rooli maisemassa ei niinkään vaarannu Riihijärventien suuntaan, kun paneelialue jää osin itse kohteen ja puuston taakse.

3. Lehmisuon pääarakennus (sr-kohde)

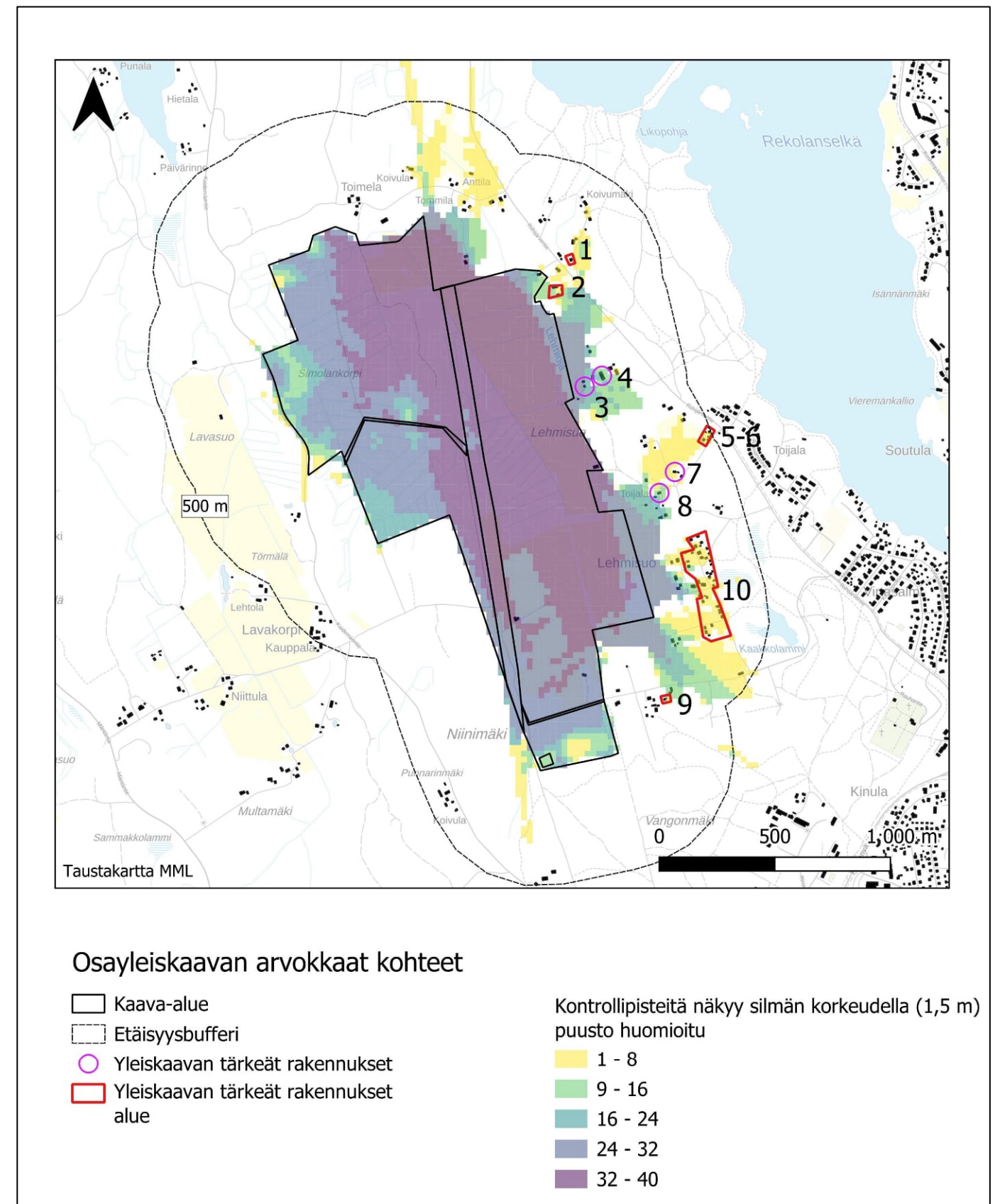
Paneelialue tulee hyvin lähelle pihapiiriä sekä rakennuksia, ja kohteesta aukeaa laajat ja pääosin esteettömät näkymät kohti paneelialuetta, joskin osa talousrakennuksista rajaa paikoin näkymiä. Hankkeella on merkittävä kielteinen vaikutus pihapiiristä aukeaviin näkymiin ja kohteen rooliin maisemassa.

4. Koski-Tuomaalan päärakennus (sr-kohde)

Havainnekuvassa (ks. Kuva 22) on esitetty paneelialueen aiheuttamaa muutosta pihapiiristä länteen katsottuna. Pihapiirin runsas puusto ja muu kasvillisuus sekä talusrakennukset peittävät monin paikoin näkymiä pihapiiristä paneelialueelle. Kielteiset vaikutukset jäävät kohtalaisiksi ja erityisesti puiden ollessa lehdessä, häivettyy paneelialue kasvillisuuden taakse suhteellisen tehokkaastikin. Vaikutukset kohteen rooliin maisematilassa ovat kohtalaisen kielteiset paneelialueen tullessa lähelle pihapiiriä.

5. Honkala (/s-alue)

Kohde sijoittuu hieman kauemmas paneelialueesta eikä merkittäviä näkymiä paneelialueelle synny kohteen ja paneelialueen väliin sijoittuvien muiden rakennusten sekä kasvillisuuden johdosta. Hankkeella on mahdolliset lievät kielteiset vaikutukset näkymiin pihapiiristä. Rooli maisemassa ei vaarannu kohteen sijoituksessa etäälle paneelialueesta.

Kuva 23: Näkymäalue ja osayleiskaavan arvokohteet numeroituna.

6. Mäntylä (/s-alue)

Kohde sijoittuu hieman kauemmas paneelialueesta eikä merkittäviä näkymiä paneelialueelle synny kohteen ja paneelialueen väliin sijoittuvien muiden rakennusten sekä kasvillisuuden johdosta. Hankkeella on mahdolliset lievät kielteiset vaikutukset näkymiin pihapiiristä. Rooli maisemassa ei vaarannu kohteen sijoituessa etäälle paneelialueesta.

7. Juholan pihapiiri ja sen rakennuskanta (sr-kohde)

Pihapiirin runsas puusto ja muu kasvillisuus peittää monin paikoin näkymiä pihapiiristä paneelialueelle. Kielteiset vaikutukset jäävät lieviksi ja erityisesti puiden ollessa lehdessä, häivettyy paneelialue kasvillisuuden taakse suhteellisen tehokkaastikin. Paneelialue jää etäälle kohteesta, joten vaikutusta kohteen rooliin maisemassa ei pääse syntymään.

8. Toijalan aitat (sr-kohde)

Aitoilta on monin paikoin esteettömät näkymät paneelialueelle, mutta etäisyys paneeleihin on noin 200 metriä ja kyseessä on ilmeisesti talousrakennus. Vaikutus pihapiiristä avautuviin näkymiin ja kohteen rooliin maisemassa jää vähäisen kielteiseksi.

9. Yrjöläntalo (/s-alue)

Paneelialue näkyy pääasiassa pihapiiriin yhdeltä suunnalta (pohjoisesta) peltojen takaa. Näkymäsektori on kohtalaisen kapea ja koska paneelialueen ja pihapiirin väliset pellot eivät kuulu voimala-alueeseen, jäävät maisemalliset kielteiset vaikutukset vähäisiksi. Vaikutuksia kohteen rooliin maisemassa ei synny kohteen sijoituessa etäälle ja selkeästi maastossa korkeammalle kuin paneelialue.

10. Paratiisin aluekohde (/s -alue)

Alueen eteläosasta asuinalueiden pihapiireistä syntyy esteettömiä näkymiä paneelialueelle, mutta etäisyys paneeleihin on noin 250–500 m, jolloin vaikutus jää vähäisen kielteiseksi. Pohjoisemmassa osassa hankealue sijoittuu pihapiireistä katsottuna pääosin joko puuston ja muun kasvillisuuden tai rakennusten ja rakennelmien taakse, jolloin vaikutukset pihapiireistä avautuviin näkymiin ovat vähäisiä. Tarkasteltuna koko alueen roolia maisematilassa, on vaikutus keskimäärin vähäisen kielteinen kohteen asettuessa osin hieman korkeammalle maastoon ja suhteellisen etäälle paneelialueesta. Lisäksi alueelle sijoittuu varttuneempaa puustoa, mikä peittää ja häivettää näkymiä.

5.3 Yhteenveto maisemavaikutuksista

Maisemavaikutuksia on arvioitu viiden eri teeman kautta: vaikutus maisemarakenteeseen, maisematyyppiin, asutukseen, virkistykseen sekä kulttuurimaisemaan. Mikäli vaikutuksia syntyy, ne voivat olla myönteisiä tai kielteisiä asteikolla: vähäinen, kohtalainen tai merkittävä maisemavaikutus. Hankkeella ei ole vaikutuksia maakunnallisesti tai valtakunnallisesti huomionarvoisiin kohteisiin vaan kaikki vaikutukset ovat paikallisia.

Vaikutus maisemarakenteeseen

Maiseman rakenne ei muutu peltoalueiden osalta hankkeen toteutuksen vuoksi, sillä paneelit ja muut rakenteet sijoittuvat maastoon verrattain tasaiselle alueelle eikä maanpinnan korkeuteen tule muutoksia. Vaikutus maisemarakenteeseen on vähäinen ja paikallinen.

Vaikutus maisematyyppiin

Kaava-alueen maisematyyppi muuttuu täysin nykyisestä metsä- ja peltomaisemasta teolliseksi uusiutuvan energian tuotantoalueeksi. Alueelta poistuu metsää laajoilta alueilta ja näkymät muuttuvat laajoilta alueilta sulkeutuneista avoimiksi. Vaikutus maisematyyppiin on paikallinen, mutta merkittävän kielteinen.

Vaikutus asutukseen

Vaikutukset lähialueen asuinkiinteistöltä avautuviin näkymiin vaihtelevat suuresti; osalta näkymiä ei synny lainkaan ja osalta syntyy esteettömiä näkymiä suoraan paneelialueelle. Kokonaisvaikutus kaava-alueen läheisyyteen sijoittuvien asuinkiinteistöjen pihapiireistä avautuviin maisemiin on keskimäärin kohtalaisen kielteinen, kun näkymä muuttuu viljelyalueesta teolliseksi energiantuotannon alueeksi. Asutus on suhteellisen harvaa ja osalla pihapiireistä oleva kasvillisuus sekä varttunut puusto estää suorat näkymät paneelialueelle ja täten vähentää kielteisiä vaikutuksia. Kasvillisuuden lisäämistä voi hyödyntää myös vaikutusten lieventämisessä, ks. tarkemmin kpl 5.4.

Vaikutus virkistykseen

Alueella voimalinjan alla kulkeva moottorikelkkareitti säilyy nykyisessä käytössä. Mikäli kaava-alueelle sijoittuu muuta virkistyskäyttöä, tulee se jatkossa estymään alueen muuttuessa aidatuksi energiatuotantoalueeksi. Tältä osin vaikutus on kielteinen, mutta sen merkittävyys riippuu alueelle sijoittuvan virkistyskäytön määrästä suhteessa lähialueen muihin virkistysmahdollisuuksiin.

Vaikutus kulttuurimaisemaan

Kaava-alueella on paikoin kielteisiä paikallisia vaikutuksia alueen läheisyydessä sijaitsevien arvokkaiden kulttuurihistoriallisten rakennusten tai rakennettujen alueiden rooliin maisematilassa sekä kohteista avautuviin näkymiin. Erityisesti kohteissa, jotka sijoittuvat maastossa matalalle ja lähelle paneelialuetta, on vaikutus merkittävän kielteinen. Muilta osin vaikutukset jäävät kohtalaisen tai vähäisen kielteisiksi.

Yhteenveto

Hankkeella voidaan todeta kaiken kaikkiaan olevan paikallisesti kohtalaisen kielteiset vaikutukset maisemaan. Vaikutuksia voidaan kuitenkin paikoin lieventää (ks. tarkemmin seuraava kappale).

Kuva 24 (vasemmalla): Rautamáki-Paunilan vuonna 1983 kirjoittama näkemys Keski-Suomen maisemamaakunnasta (s.49) kuvaa tilannetta hyvin: "...Selänteiden pienmuodot sekä voimakas metsänkasvu mahdollistavat raskaammankin rakenteen sekä teollisen miljöön tasapainoisen suhteuttamisen luonnonelementteihin."

Olevan johtolinjan yhteyteen toteutettava hanke aiheuttaa maisemavaikutuksia metsän kaatamisen ja paneelien rakentamisen myötä, mutta vaikutus on paikallinen. Maisemavaikutuksia voidaan kohtuullisen hyvin lieventää erilaisin maisemoinnin keinoin, kuten istutuksin. Kuvassa ylhäällä voimajohtolinjaa selänteiden reunalla metsien ympäröimänä.

Kuva 25 (oikealla): Ilmakuva ja vinovalovarjoste. Ilmakuva rinnevarjostuksella osoittaa kaava-alueen ympäristöineen sijaitsevan laajemmalla laaksoalueella, jota ympäröivät selänteet. Kuva MML.

5.4 Vaikutusten lieventäminen

Kaava-alueen ratkaisusta maisemaan vaikutuksia aiheuttavat erityisesti paneelit ja paneelialueiden aidat, muuntamot sekä muut rakenteet ja olevan puuston sekä muun kasvillisuuden poistaminen. Sähkönsiirron sijoittuessa maan alle olevalle voimajohtoalueelle ei sen osalta pysyviä vaikutuksia maisemaan ole, kunhan rakentamisen aikaisten toimenpiteiden jäljet ennallistetaan.

Paneelialueella vaikutusten lieventämiskeinoiksi sopivat paneelien ja rakenteiden itsensä näkyvyyden vähentäminen, sekä paneelialueen päällysmateriaalien sovittaminen ympäristöön. Koska paneelialue sijaitsee tasaisessa maastossa ja sitä pääosin tarkastellaan samalta korkeustasolta alueen itäsvuolta, voidaan näkymät paneeleihin peittää alueen rajalle istutettavien suojaistutusten tai hakkaamatta jätettävien suojavyöhykkeiden avulla.

Paneeliston rakenteiden, kuten tukirakenteiden ja itse paneelien heijastamattomuus, sekä paneelien kanssa saman väriset reunukset ja rakenteet vähentävät niiden erottumista maisemassa. Kaava-alueen varusteiden, kuten aitoja ja huoltorakenteiden näkyvyyttä voidaan pyrkiä häivyttämään suosimalla luonnonmateriaaleja, kuten puuta sekä värityksen avulla. Kiiltävät pinnat erottuvat maisemassa helpommin, jonka vuoksi suositetaan mattapintaisia maaleja ja materiaaleja. Värityksen tulee sopia ympäröivään maastoon, esimerkiksi rusehtavat sävyt sulautuvat tyyppillisesti hyvin viljely- ja metsämaisemaan. Kohteessa voitaisiin tutkia myös paneelien takaosan maalaamista ainakin niillä paikoin, kun takaosat avautuvat katselusuunnista.

Kuva 26: Esimerkki värin ja heijastavuuden vaikutuksesta kaava-alueelta. Ladon peltinen katto heijastaa ja korostuu selvästi maisemassa. Maalattu puupinta rakennuksen seinissä sen sijaan sulautuu maisemaan ja taustalla siintävään metsään.

Tuotantoalueen huoltotiet suositellaan rakennettavaksi kivituhka- tai sorapintaisina, tällöin ne sopivat ympäröivään maaseutumaisemaan luontevasti. Niiltä osin, kun paneelialueet eivät ehdottomasti muuta päällystettä tai pintamateriaalia edellytä, kannattaa pinnat pitää niitty- tai nurmipintaisina. Tällöin ne yhdistyvät luontevasti ympäristöönsä ja kasvillisuuspeite myös suojaa maaperää eroosiolta ja auttaa vesien hallinnassa.

Koska paneelialuetta tarkastellaan pääosin kohteen tasaisuuden vuoksi samalta tasolta, on näkymää mahdollista peittää istutettavan kasvillisuuden avulla. Riittävän monimuotoinen ja kerroksellinen kasvillisuus on suositeltavaa, samoin kasvillisuusalueen riittävä leveys – yksittäiset puut- tai pensasrivit eivät riitä. Metsän rajalla lajisto kannattaa valita olevan metsänreunakasvillisuuden mukaiseksi. Pellolla se voi koostua esimerkiksi pajun sukuisista puista ja pensaista, pihlajista ja muista pienistä ja nopeakasvuisista lajeista. Kasvillisuuden käyttö on monihyötyistä, samalla voidaan edesauttaa luonnon monimuotoisuutta, vähentää eroosiota ja ravinteiden valumista suoraan läheisiin vesistöihin. Kielteisiä vaikutuksia pihapiireistä avautuviin maisemiin voidaan paikoin lieventää myös säästämällä ja täydennysistuttamalla olevia puustoisia alueita pihapiirien sekä paneelialueen välillä.

Tummat paneelit ja muut rakenteet erottuvat maisemassa vähemmän silloin, kun niiden taustalla on häivyttävänä elementtinä esimerkiksi metsää. Niillä paikoin, kun paneelialue rajautuu olevaan metsään, voidaan varautua olevasta kasvillisuudesta ja maastonmuodoista riippuen 20-40 m suojavyöhykkeeseen, jota ei kaadeta. Suojavyöhykkeen vaikutus riippuu myös kasvillisuudesta – monikerroksellinen ja moni-ikäinen, havu- ja lehtipuustoa käsittävä kasvillisuus tarjoaa parhaan näköesteen. Olevaa suojavyöhykettä kannattaa täydentää reuna-alueiltaan uusilla istutuksilla.

Lähteet

Ilmatieteen laitos 2022. Suomen ilmastovyöhykkeet. <https://www.ilmatieteenlaitos.fi/suomen-ilmastovyohykkeet>

Koski, K. 2016. Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016. Keski-Suomen liitto. <http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2017/03/KSU-raportti-valtakunnalliset.pdf>

Jämsä 2025. Jämsän karttapalvelu. <https://kartta.jamsa.fi/?setlanguage=fi>

Jämsän kaupunki 2009. Rasuanniemen osayleiskaavan laajennus ja muutos. Kaavaselostus, ehdotus 28.8.2008/10.3.2009/12.6.2009

Keski-Suomen liitto 2025. Maakuntakaava 2040. <https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/maakuntakaava-2040/>

Keski-Suomen liitto 2016. Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016. Kohdeluettelo. https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/2020/09/25246-MAAKUNNALLISESTI_MERKITTAVaT_RAKENNETUT_KULTTUURIYMPaRISToT_2016_15_8_2017.pdf

Maanmittauslaitos 2025. Avoimet paikkatietoaineistot ja rajapinnat. <https://www.maanmittauslaitos.fi/kartat-ja-paikkatieto>

Metsäkeskus 2025. Avoimet paikkatietoaineistot. <https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto/aineistot-paikkatieto-ohjelmille/paikkatietoaineistot>

Museovirasto 2009. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. <http://www.rky.fi/>

Museovirasto 2025. Avoimet paikkatietoaineistot ja rajapinnat. <https://www.museovirasto.fi/fi/digitaaliset-aineistot>

Mussaari, M., Koskinen, M. & Horppila-Jämsä, L. 2005. Keski-Suomen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja perinnemaisemien päivitys- ja täydennysinventointi 2004–2005. <https://keskisuomi.fi/wp-content/uploads/2020/09/666-perinnemaisemat04-05.pdf>

Rautamáki-Paunila, M. 1983. Maisemamaakunnat. Maakunnallinen viheraluejärjestelmä. Teknillinen korkeakoulu, arkkitehtiosasto, maisemalaboratorio.

Soisalo, J. 2025. Kerkkolan aurinkopuiston hankealueen ja siihen liittyvien voimajohtolinjojen arkeologinen inventointi 2025.

Ympäristöministeriö 1992. Maisema-alueityöryhmän mietintö 66/1992. Suomen maisemamaakuntajako.

Ympäristöministeriö & SYKE 2021. Keski-Suomi, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/VAMA%202021_12%20Keski-Suomi.pdf

